

Opinnäytetyö (AMK)

Toimintaterapia

NTOIMS13

2016

Reetta Kouki & Veera Vainio

ICF-LUOKITUKSEN KÄYTTÖ OPPILAAN TOIMINTAKYVYN KUVAUKSESSA

– Käyttömahdollisuudet Katariinan koulussa

Reetta Kouki & Veera Vainio

ICF-LUOKITUKSEN KÄYTTÖ OPPILAAN TOIMINTAKYVYN KUVAUKSESSA

Käyttömahdollisuudet Katariinan koulussa

Opinnäytetyö on tutkimus liittyen kansainvälisen ICF-luokituksen (International Classification of Functioning, Disability and Health) käyttöönottoon Turun kaupungin Katariinan koulussa. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa Katariinan koululle tietoa ICF-luokituksen käyttömahdollisuuksista sekä kerätä lisää tietoa ICF-luokituksen soveltumisesta kouluympäristöön. Tarkoituksena on luoda oppilaille ICF-kuvauslomakkeen avulla toimintakykyprofiilit ja kerätä haastatteleamalla tietoa niiden soveltuvuudesta toimintakyvyn kuvaamiseen Katariinan koulussa sekä kartoittaa käyttömahdollisuuksia oppilaan siirtyessä jatko-opintoihin. Tarkoituksena on myös edistää viitekehyksen käyttöönottoa opetuksellisessa ja kasvatuksellisessa kuntouttamisessa.

Opinnäytetyössä aineistonkeruu suoritettiin kahdessa osassa. Ensimmäisessä osassa tehtiin kolmelle yhdeksäsluokkalaiselle ICF-kuvauslomakkeiden avulla toimintakykyprofiilit. Näistä kuvauslomakkeista ja toimintakykyprofiileista saatua aineistoa käytettiin pohjana aineiston keruun toisessa osassa, jossa teemahaastattelun avulla haastateltiin Katariinan koulun kahta opettajaa. Tutkimuksessa kerätyn haastatteluaineiston perusteella voidaan todeta, että ICF-kuvauslomake ja toimintakykyprofiili nähtiin hyvänä menetelmänä arvioida lapsen toimintakykyä, sillä ne huomioivat eri osa-alueet yksityiskohtaisesti suorituksen ja osallistumisen tasolla. Suurena haasteena koettiin kuitenkin luokituksen termistö, laajuus sekä kouluttautuminen, jota viitekehyksen ja menetelmän haltuun ottaminen vaatii. Tutkimuksessa haastateltavana olleet opettajat eivät nähneet ICF-kuvauslomaketta ja toimintakykyprofiilia sellaisenaan omassa käytännön työssään.

Tässä tutkimuksessa sekä aiemmin tehdyissä tutkimuksissa esille on noussut erityisesti ICF-luokituksen koulutuksen lisääminen. Kouluttaminen ja ICF-luokituksen hyödyn käyttäntöön sitominen ovat avain asemassa luokituksen käyttöönoton edistämisessä. Tämän tutkimuksen perusteella Katariinan koulu voisi kokeilla ICF-toimintakykyprofiilin hyödynnettävyyttä MAST-lomaketta kirjoitettaessa, sekä mahdollisesti muodostaa näistä kahdesta dokumentista kokonaisuuden, joka siirtyy oppilaan mukana hänen jatko-opiskelu paikkaansa. Koulu voisi myös jatkossa hyödyntää yhteistyötä ammattikorkeakoulun kanssa ja teettää esimerkiksi pilotoiteja ICF-työkaluista.

ASIASANAT:

ICF, kuntoutus, kuvauslomake, MAST-lomake, toimintakyky, toimintakykyprofiili, ydinlista.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Occupational Therapy

2016 | 41 + attachments

Reetta Kouki & Veera Vainio

USING ICF CLASSIFICATION AS A STUDENT'S ASSESSMENT OF FUNCTIONING

Possibility of use in Katariina school

This thesis is a study based on implementing the ICF classification (International Classification of Functioning, Disability and Health) in Katariina school. The goal of this thesis is to collect information about ICF classification's possibility of use in Katariina school and collect more information about how the classification fits in schools. The purpose of this thesis is to create Functioning Profiles to students using the Documentation Form and collect information through interviews about how it fits as a description of functioning in Katariina school and map the possibilities of use in student's transfers to postgraduate studies. Also the purpose is to help the progress of implementing the ICF classification in schools.

In this thesis the material was collected in two parts. In the first part we made Functioning Profiles using the Documentation Form for three ninth graders. We based our interviews on the material we got in these Documentation Forms and Functioning Profiles and that is how we got our actual material. In this theme interview we interviewed two teachers who teach in Katariina school. Based on those interviews the ICF Documentation Form and Functioning Profiles were seen as a great way to assess the student's functioning as they take into account so many different areas in levels of performance and participation. They also experienced the terms in the ICF classification as a challenge and that one would need an education to work with it. Without an education, teachers thought that the ICF Documentation Form and Functioning Profile couldn't be used by them.

In this study as well as earlier studies has been noticed especially the importance of education in using ICF. Education and examples that relay the ICF to practical work are the keys to implementing the ICF classification. Based on this research Katariina school could try to use the ICF Functioning profile with the MAST-form. These two documents could be constructing the forms that describe the student's functioning when they transfer to postgraduate studies. In the future Katariina school could use collaboration with Turku university of applied science and for example test different ICF-tools in use.

KEYWORDS:

ICF, rehabilitation, Documentation Form, MAST-form, function, Function Profile, Core Set.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TOIMINTAKYKY JA SEN ARVIOINTI	7
3 TOIMINTAKYVYN KUVAUS ICF-LUOKITUKSEN MUKAAN	9
3.1 ICF-luokituksen rakenne	11
3.2 ICF-ydinlistat	12
3.3 ICF-kuvauslomake ja toimintakykyprofiili	12
4 KOKONAISKUNTOUTUMINEN	14
4.1 ICF-luokituksen käytön eteenpäin vieminen Suomessa	15
4.2 ICF-luokituksen käyttömahdollisuudet Katariinan koulussa	19
5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE & TUTKIMUSONGELMAT	21
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	22
6.1 Tutkimuksellisen opinnäytetyön eteneminen	22
6.2 Aineistonkeruumenetelmä & kohderyhmä	23
6.3 Aineiston käsittely ja analysointi	24
7 TULOKSET	26
7.1 ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin hyödyt Katariinan koulussa	26
7.2 ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin haasteet Katariinan koulussa	26
7.3 ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin toimivuus Katariinan koulussa	28
7.4 Tulosten yhteenveto	28
8 POHDINTA	30
LÄHTEET	38

LIITTEET

Liite 1. Lyhyen CP-vammaiset lapset ja nuoret (14-18) ydinlistan mukainen ICF-kuvauslomake

- Liite 2. ICF-toimintakykyprofiili
- Liite 3. Lupa-anomus
- Liite 4. MAST-lomake
- Liite 5. Teemahaastattelurunko

KUVIOT

Kuvio 1. Toimintakykyyn vaikuttavat osa-alueet (Vernerin 2014)	7
Kuvio 2. Kaavio ICF-luokituksen osa-alueiden vuorovaikutussuhteista (THL 2016e)	10
Kuvio 3. ICF-luokituksen rakenne ja koodit (THL 2016f)	11
Kuvio 4. Opinnäytetyöprosessin eteneminen	22

TAULUKOT

Taulukko 1. Taulukko aineiston ala- ja yläluokista.	24
---	----

1 JOHDANTO

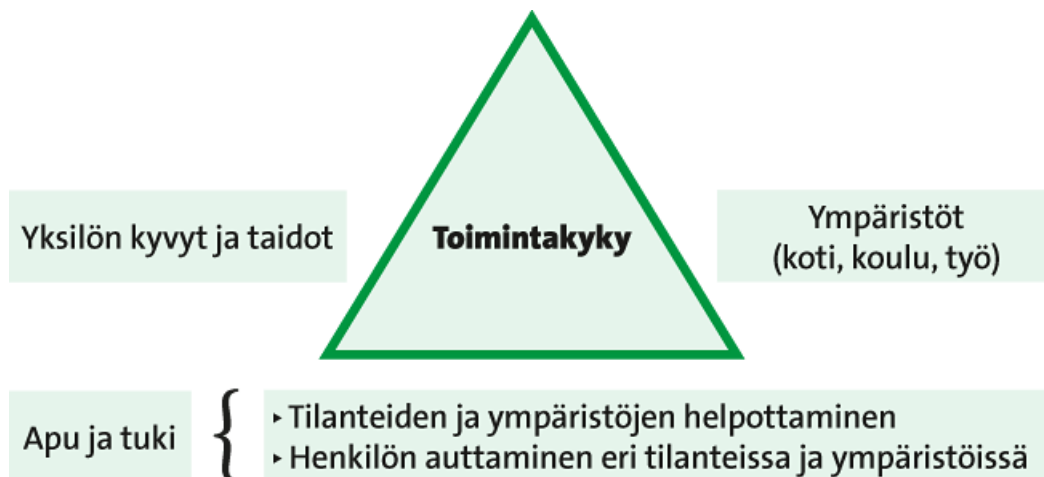
Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella kansainvälisen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokituksen eli ICF-luokituksen (International Classification of Functioning, Disability and Health) käyttöä koulutyössä oppilaan toimintakyvyn kuvaajana. Lisäksi selvitämme sen käyttömahdollisuuksia oppilaan siirtyessä jatko-opintoihin. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä tavoitteena on esimerkiksi kartoittaa tai tutkia tiettyä asiaa erilaisten kokeiden, mittausten tai haastattelujen avulla (Lapin ammattikorkeakoulu 2016). Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Katariinan koulun kanssa. Työn tavoitteena on tuottaa koululle tietoa ICF-luokituksen käyttömahdollisuuksista.

Kuntoutus on ihmisen ja hänen ympäristönsä muutosprosessi, jonka tavoitteena on tukea pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti ihmisen elämänhallinnan taitoja (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2015a). Keskeinen asia kuntoutusprosessin suunnittelussa on toimintakyvyn arviointi, sillä sen avulla voidaan kuvata ja ymmärtää ihmisen päivittäiseen elämään vaikuttavia tekijöitä. Tärkeää on myös se, miten onnistutaan ymmärtämään ja kuvaamaan hänen toimintakykyään, päivittäistä elämäänsä ja niihin vaikuttavia asioita. Kysymys ei ole ainoastaan lääketieteellisestä terveydentilasta, vaan lapsen mahdollisimman itsenäisestä osallistumisesta ja suoriutumisesta eri tilanteissa kotona, koulussa ja harrastuksissa. Toimintakyvyn ja kuntoutuksen suunnittelun ja toteutumisen kannalta olennaista on lisäksi havaita lapsen vahvuudet ja ympäristön antamat mahdollisuudet. Lapsen kanssa työskentelevät eri alojen ammattilaiset saattavat antaa samoille käsitteille erilaisia merkityksiä ja sisältöjä, mikä voi hankaloittaa yhteisen ymmärryksen muodostamista lapsen tilanteesta ja sen myötä kuntoutuksen suunnittelusta. Ammattilaisten on varmistettava, että ymmärtävät toistensa käyttämiä käsitteitä, jotta lapsen kokonaisvaltainen kuntoutus mahdollistuu. (Launiainen & Sipari 2011, 86.)

ICF-luokitus tarjoaa yhtenäisen sovitun kielen merkityksineen. Sen avulla tehdyt toimintakyvyn kuvaukset ja kirjaamiset sekä johtopäätösten tekeminen ovat näin ollen yhteeneväisiä riippumatta siitä, kuka ammattilaisista toimintakyvyn arvion tekee. Tämän yhteisen viitekehyksen avulla luodaan selkeät tavoitteet ja päämäärät lapsen kokonaiskuntoutukselle ja yhdistetään kuntoutuksen eri osa-alueet lapsen jokapäiväiseen kasvu- ja elinympäristöön. (Paltamaa & Perttinen 2015; THL 2016a; World Health Organization 2004, 5.)

2 TOIMINTAKYKY JA SEN ARVIOINTI

Toimintakyvyllä tarkoitetaan ihmisen psyykkisiä, fyysisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisistä arjentoiminnoista omassa toimintaympäristössään. Toimintakyky on tärkeä osa ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia, ja se on vahvasti yhteydessä ympäristöön, jossa ihminen elää. Ihminen, jolla on hyvää toimintakykyä tukeva ympäristö sekä kaikki toimintakyvyn osa-alueet tasapainossa, voi hyvin ja selviytyy arjestaan itsenäisesti. (THL 2016b.) Toimintakykyä arvioitaessa huomioidaan tilanteet, joissa ihmisen toimintakyky on alhainen sekä ne joista hän selviytyy hyvin. Eri ympäristöissä ja olosuhteissa tehdyt arvioinnit eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Kuviossa 1 kuvataan ihmisen toimintakykyyn vaikuttavat yksilölliset kyvyt, toimintaympäristöt ja saatu apu ja tuki. (Vernerer 2014.)

Kuvio 1. Toimintakykyyn vaikuttavat osa-alueet (Vernerer 2014)

Toimintakykyyn ja sen arviointiin vaikuttavat lisäksi yksilön psykososiaaliset tekijät, koska ihmisen käyttäytyminen ja toiminta tapahtuu aina vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Näin ollen ihmisen tukiverkosto ja sosiaaliset suhteet ovat yhteydessä toimintakykyyn. Toimintakykyyn voidaan vaikuttaa muokkaamalla ihmisen toimintaympäristöä ja suunnittelemalla oikeanlaisia tukitoimia. Ne vaikuttavat lisäksi ihmisen koulutautumismahdollisuuksiin, asumiseen ja vapaa-ajan toimintoihin. (Vernerer 2014.)

Käytännön työssä huomio voi kiinnittyä liikaa ihmisen diagnoosiin ja fyysisiin rajoitteisiin (Harra, Aralinna, Heikkilä, Korkiatupa, Löytönen & Onkalo-Okkonen 2006). Ihmisen kuntoutumisen kannalta keskeinen asia on toimintakyvyn arviointi. Se on perusta koko kuntoutumisprosessille, sopivien kuntoutumismuotojen valinnalle ja niiden arvioinnille. Tavoitteena on asiakaslähtöisyys, joka tarkoittaa ihmisen omien kokemusten ja hänen

läheisten ihmisten näkökulmien huomioimista kuntoutumisen suunnittelussa. Sanotaan, että ihminen on oman toimintansa paras tuntija ja kuntoutuksen edistymisen kannalta hänen oma sitoutumisensa ja motivaationsa ovat merkittäviä tekijöitä. Toimintakykyä kuvailevien arviointimenetelmien tai -mittareiden tarkoituksena on tuottaa tietoa kuntoutujan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta toimintakyvystä, ja mahdollistaa kuntoutumisen edistymisen seuranta. Toimintakyvyn osa-alueita voidaan mitata erilaisilla mittareilla, jolloin tulee huomioida, että toimintakyky tulee kuvattua kokonaisuudessaan, eikä vain osittain. Kokonaisvaltainen arviointi tapahtuu monen ammattilaisen yhteistyönä. (Malm, Matero, Repo & Talvela 2012, 58–59.) Ammattilaisen tulee valita mittari tai arviointimenetelmä aina yksilöllisesti ja huomioida, että se on käyttökelpoinen juuri siinä ympäristössä sekä siihen tarkoitukseen, johon sitä on tarkoitus käyttää (THL 2016c).

Luotettaviin ja kansallisesti yhtenäisiin arviointimenetelmiin perustuvat toimintakyvyn arviointimenetelmät parantavat asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Toimintakykyyn perustuva tieto helpottaa asiakkaan tilanteen seuraamista hoidon eri vaiheissa. Toimintakyvyn arviointi on lisäksi välttämätöntä erilaisten kuntoutuksen, palveluiden, hoidon tai etuuksien saamiseksi. ICF-luokituksen käyttöönotto edistäisi toimintakyvyn eri ulottuuksien monipuolista ymmärtämistä, sekä sitä kautta kuntoutuksen ja muiden toimintakykyä tukevien palveluiden voimavarojen oikein kohdentamista. (THL 2016c.)

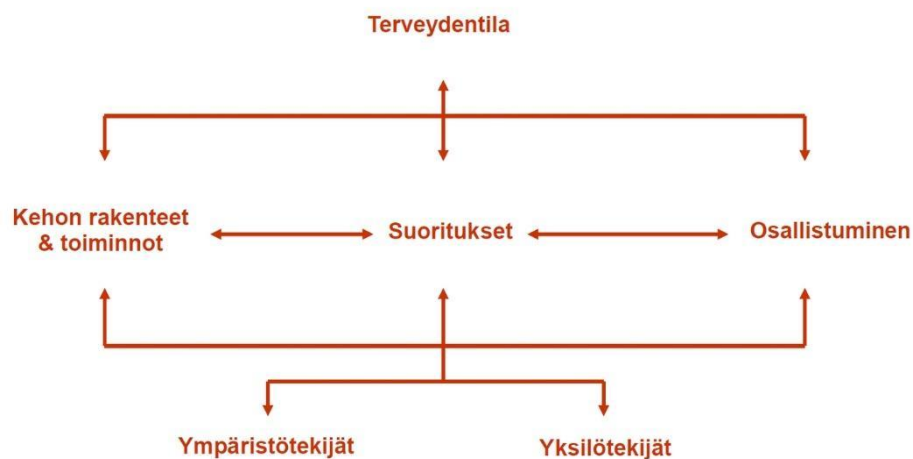
3 TOIMINTAKYVYN KUVAUS ICF-LUOKITUKSEN MUKAAN

Kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus ICF on maailman terveysjärjestö WHO:n (World Health Organization) kehittämä luokitusjärjestelmä, jonka avulla voidaan kuvata vamman ja sairauden vaikutusten ilmentymistä yksilön elämässä (THL 2016a). ICF-luokitus pohjautuu vuonna 1980 julkaistuuun sairauden seurauksien malliin ICIDH:n (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps). ICF-luokitusta alettiin kehittää, koska ICIDH-luokituksen kieli oli vammaisia ja toimintarajoitteisia ihmisiä leimaavaa ja negatiivista, eikä se ottanut lainkaan huomioon ympäristö- ja yksilötekijöitä (THL 2016d). ICF määrittää toimintarajoitteet ja toimintakyvyn laajana, muuttuvana ja vuorovaikutuksessa olevana tilana, joka rakentuu yksilö- ja ympäristötekijöiden sekä terveydentilan yhteisvaikutuksesta. Luokituksen avulla halutaan löytää yhteinen kieli eri ammattiryhmien välille sekä antaa tieteellinen pohja toiminnallisen terveydentilan tutkimiselle ja ymmärtämiselle. Se tarjoaa myös rakenteen asiakastyössä tapahtuvaan toimintakyvyn kuvaamiseen ja sen kirjaamiseen tietojärjestelmiin. Tietojen kirjaaminen samaa rakennetta käyttäen mahdollistaa niiden vertailun. (THL 2016a; WHO 2004, 5.) ICF-luokituksesta on myös lasten ja nuorten toimintakyvyn kuvaus versio ICF-CY. Sitä ei ole käännetty Suomeksi eikä WHO myönnä siihen enää lupaa, koska sen jatkokehittäminen on lopetettu. (THL 2016d.) ICF-luokitusta käytetään yhdessä ICD-10 tautiluokituksen kanssa. ICD-10 avulla taudit ja terveysongelmat kirjataan numerokodeiksi, mikä mahdollistaa samat tulokset, vertailun ja potilaan terveysongelmien kuvailun yhdenmukaisella tavalla. (WHO 2011, 21.) Tällä hetkellä on kehitteillä ICD-11 versio, joka voidaan linkittää ICF-luokitukseen paremmin. ICD-11 tautiluokituksella voidaan kuvata tarkemmin eri sairauksien osaluueita. Tavoitteena on kehittää luokitukset sellaisiksi, että ne kohtaavat toisensa ja niiden käyttö yhdessä onnistuu. (THL 2016d.)

ICF-luokituksen perustana on biopsykososiaalinen malli. Toimintakyvyn rajoite määrittyy mallin mukaan yksilön terveydentilan ja elämäntilanteen välisenä epäsuhtana, jonka vuoksi terveyteen liittyvien tekijöiden lisäksi on huomioitava yksilö- ja ympäristötekijöiden vaikutus. (THL 2016d.) Mallissa ajatellaan, että toimintakyvyn osa-alueita ei voida mitata tai arvioida erillisenä, koska ne vaikuttavat ja kytkeytyvät toisiinsa niin vahvasti (Malm ym. 2012, 58). Kuviossa 2 näkyvät ICF-luokituksen mukaiset toimintakyvyn osa-alueet ja niiden väliset vuorovaikutukset suhteet. Toimintakykyä kuvataan kolmella eri

tasolla; kehon toimintoina ja rakenteina, suorituksina sekä osallistumisena elämäntilanteisiin ja yhteisön elämään. Nämä osa-alueet ovat jatkuvassa yhteydessä ympäristö- ja yksilötekijöihin sekä yksilön terveydentilaan. (THL 2016e.) ICF-luokitus on luotu koskemaan kaikkia ihmisiä, eikä vain niitä joilla on jonkinlainen toimintarajoite. Luokituksen avulla pystytään kuvailemaan yksilöllisesti ja laajasti kenen tahansa toiminnallista terveydentilaa (toimintakykyä) ja terveyteen liittyvää toiminnallista tilaa (yksilö- ja ympäristötekijät) suhteessa lääketieteelliseen terveydentilaan. (WHO 2004, 7.)

ICF-luokituksen osa-alueiden vuorovaikutussuhteet

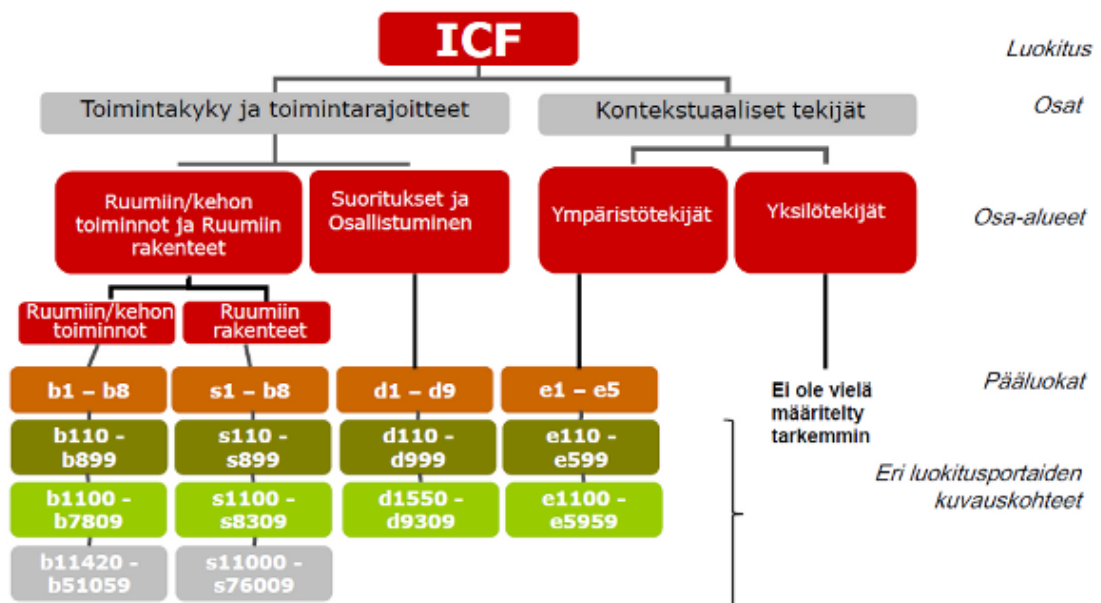

Kuvio 2. Kaavio ICF-luokituksen osa-alueiden vuorovaikutussuhteista (THL 2016e)

ICF-luokituksessa ei oteta huomioon olosuhteita, jotka eivät liity terveyteen, mutta saattavat estää yksilöä suoriutumasta jostain tehtävästä sen hetkessä toimintaympäristössään. Tällaisia ovat esimerkiksi sukupuoli, rotu ja uskonto. (WHO 2004, 7.) Luokituksessa yksilötekijät ja kuntoutujan oma näkökulma huomioidaan, mutta toimintakyvyn kuvailu jää kuitenkin objektiiviseksi. Kehityshaasteena onkin yksilötekijöiden kuvauksen laatiminen. (Harra ym. 2006.)

3.1 ICF-luokituksen rakenne

ICF-luokitus on jaettu kahteen osaan: *toimintakyky ja toimintarajoitteet* sekä *kontekstuaaliset tekijät*. Toimintakyvyn ja toimintarajoitteiden osa-alueet ovat ruumiin ja kehon toiminnot sekä suoritukset ja osallistuminen. Toimintarajoitteet ovat yläkäsite ruumiin ja kehon toimintojen vajavuudelle sekä suoritus- ja osallistumisrajoitteille. (WHO 2004, 7-8.) Kuvio 3 selkeyttää ICF-luokituksen rakenteen hahmottamista.

Kuvio 3. ICF-luokituksen rakenne ja koodit (THL 2016f)

Kontekstuaaliset tekijät kattavat ympäristö- sekä yksilötekijät, jotka ovat toimintakykyä edistäviä tai rajoittavia tekijöitä. Toimintakykyä rajoittavia ympäristötekijöitä ovat palvelujen saannin vaikeus, läheisten tai työnantajan kielteinen asenne, puuttuva tuki tai sopimattomat tai epäkäytännölliset tuotteet ja teknologiat. Edistäviä tekijöitä taas ovat esimerkiksi rakennetun ympäristön esteettömyys. Yksilötekijät voivat vaikuttaa toimintarajoitteisiin niiden kaikilla tasoilla. (WHO 2004, 7-8.) Yksilötekijät on otettu huomioon ICF-viitekehyksessä, mutta niitä ei ole pystytty luokittelemaan suurten kulttuuristen ja yksilöllisten vaihteluiden vuoksi.

ICF-luokituksessa ympäristöön luokitellut tekijät ovat numeerisesti arvioitavissa. Se korostaa ympäristön ja yksilötekijöiden huomioimista ihmisen toimintakykyä kuvattaessa. (WHO 2004, 8-9.) Jokaisella osa-alueella on oma pääluokkansa, jossa on oma kir-

jaintunnus. Tunnuksesta selviää mihin pääluokkaan kuvattava osa-alue kuuluu. Kirjaintunnukset ovat **b** (ruumiin/kehon toiminnot), **s** (ruumiin rakenteet) **d** (suoritukset ja osallistuminen) sekä **e** (ympäristötekijät). Kirjaintunnuksen lisäksi ICF-koodiin tulee aina yksi neliportainen numerotunnus sekä tarkenteita. (THL 2016f.)

3.2 ICF-ydinlistat

Toimintakyvyn arvioinnin tueksi on luotu ICF-ydinlistoja (ICF Core Sets). Ne perustuvat laajaan tieteelliseen tutkimukseen, jonka perusteella on voitu koota tietyn sairauden tai tilanteen toimintakykyä kuvaavat kohteet. Ydinlistoja voi hyödyntää esimerkiksi muistilistoina, sillä niihin on kerätty minimimäärä kuvauskohteita jotka ammattilaisen tulisi huomioida tiettyä tautia tai sairautta arvioitaessa. (THL 2016g; Valkeinen & Anttila 2014,6.)

Ydinlistoja on olemassa sekä lyhyitä että laajoja. Lyhyet ydinlistat sisältävät noin 10–20 ICF-kuvauskohdetta, ja niitä voidaan käyttää monessa eri tilanteessa arvioinnin tukena. Laajemmat ydinlistat sisältävät 90–190 kuvauskohdetta, ja niitä tulee käyttää kun asiakkaan toimintakyvystä halutaan tarkka moniammatillinen kuvaus. Ydinlistoja on tällä hetkellä olemassa 32 yleisimpään sairauteen ja työkyvyn sekä ikääntymisen arviointiin. Jos valmista ydinlistaa tiettyyn sairauteen tai tilanteeseen ei ole valmiina, voidaan arvioinnissa käyttää yleistä ydinlistaa, toimintarajoitteet -ydinlistaa tai kuntoutus -ydinlistaa. (THL 2016g; Valkeinen & Anttila 2014,6.)

3.3 ICF-kuvauslomake ja toimintakykyprofiili

ICF-luokituksen tuomista käytännön työhön on pyritty helpottamaan luomalla erilaisia työkaluja. Tällainen työkalu on esimerkiksi ICF-kuvauslomake, jota voi käyttää ydinlistojen avulla kerätyn tiedon kirjaamiseen. Valittu ydinlista kokoa sairauden tai tilanteet kuvauskohteet lomakkeeksi, johon voidaan kuvailla asiakkaan toimintakyvyn rajoitteet numeerisesti sekä sanallisesti. Lomakkeeseen pystytään kirjaamaan käytetty tiedonlähde, josta toimintakyvyn kuvaus on saatu. Se sisältää myös valmiiksi valitun ydinlistan kuvauskohteiden ICF-koodit ja -tarkenteet. Tällä hetkellä internetissä saatavilla oleva ICF-kuvauslomake on vasta koekappale, jonka avulla ICF-luokituksen käyttöönottoa pyritään edistämään. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi suunnitelmassa moniammatillisen työryhmän tehtäviä ja yhteistyötä, sillä lomakkeeseen voidaan merkitä

kuka vastaa mistäkin kuntoutuksen tai hoidon osa-alueesta. Näin asiakkaan tavoitteet ja tehtävät huomioidaan ja ne tulevat jonkin tahon vastuulle. Täytetystä kuvauslomakkeesta on mahdollista luoda toimintakykyprofiili, joka toimii havainnollistavana yhteenvedona asiakkaan sen hetkisestä toimintakyvystä. Toimintakykyprofiilien avulla voidaan helposti havaita toimintakyvyssä mahdollisesti tapahtunut muutos uudelleen arvioinnin kautta. (ICF Research Branch 2012; Valkeinen & Anttila 2014, 6-9.)

Tässä opinnäytetyössä ICF-kuvauslomakkeita ja toimintakykyprofiileita hyödynnettiin pohja-aineiston keruussa. Työssä käytettiin CP-vammaiset lapset ja nuoret (14-18) ydinlistaa, jonka avulla kolmen yhdeksäsluokkalaisen toimintakykyä arvioitiin kuvauslomakkeeseen. (Liite 1) Arviointi suoritettiin havainnoimalla oppilaita kahdessa eri oppimistilanteessa, lukemalla opettajan kirjoittamat MAST-lomakkeet oppilaan toimintakyvystä ja suoriutumisesta sekä kyselemällä opettajalta tarkentavia kysymyksiä oppilaiden toimintakyvystä. Täytetyistä kuvauslomakkeista tehtiin toimintakykyprofiilit. (Liite 2) Lupa oppilaiden havainnointiin ja toimintakyvyn arviointiin oli pyydetty heidän huoltajiltaan. (Liite 3)

4 KOKONAISKUNTOUTUMINEN

Kuntoutus on aina toteutukseltaan ja sisällöltään monimuotoinen kokonaisuus. Keskeisenä tekijänä korostetaan sen monialaisuutta, jolloin kuntouttaminen toteutetaan eri ammattiryhmien yhteistyönä. Tutkimuksissa on todettu usean eri ammattilaisen yhteistyön edistävän sekä kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamista, että vaikuttavuutta. (Järvikoski & Härkäpää 2004, 10, 18.) WHO määrittelee vuoden 1969 (6) raportissaan kuntoutuksen seuraavasti: *”lääkinnällisen, sosiaalisen, kasvatuksellisen ja ammatillisten toimenpiteiden koordinoitu kokonaisuus, jolla pyritään kohentamaan yksilön toimintakyky parhaalle mahdolliselle tasolle”*. Kuntoutus voidaan jaotella neljään eri osa-alueeseen, jotka tulevat esille myös WHO:n määritelmässä. Lääkinnällisellä kuntoutuksella tarkoitetaan kuntoutukseen liittyviä lääketieteellisiä tutkimuksia, sekä niistä saadun tiedon pohjalta tehtäviä kuntoutujan psyykkistä ja fyysistä toimintakykyä parantavia toimenpiteitä. Sosiaalinen kuntoutus on muun muassa prosessia, jossa pyritään parantamaan kuntoutujan sosiaalista toimintakykyä ja näin mahdollistamaan selviytyminen arjessa sekä oman toimintaympäristön rooleissa ja vuorovaikutussuhteissa. Kasvatuksellisella kuntoutuksella viitataan esimerkiksi toimintarajoitteisen lapsen koulutukseen ja kasvatukseen, jossa otetaan huomioon hänen erityinen tuen tarpeensa. Sen avulla yhdistetään opetus, kasvatustyö, oppilashuolto ja kuntoutus toisiinsa. Ammatillisesta kuntoutuksesta puhuttaessa tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan kuntoutujaa saamaan tai säilyttämään hänelle soveltuva työ. Viime vuosina näin karkean jaottelun sijaan on pyritty puhumaan kokonaiskuntoutuksesta, jossa eri osa-alueet eivät toimi yksinään vaan jatkuvassa yhteistyössä. (Järvikoski & Härkäpää 2004, 24.)

Toimintakyvyn arviointi ja sen kirjaaminen ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille jokapäiväisiä toimintoja. Arviointi tapahtuu monissa eri tilanteissa ja yhteyksissä, useita eri arviointimenetelmiä käyttäen. Ammattilaisen arvioinnin ja kirjaamisen pohjalta tehdään monia erilaisia asiakkaan kuntoutusprosessiin liittyviä päätöksiä. Haasteena on ollut jo pitkään se, että kaikki arvioivat ja mittaavat toimintakykyä omalla tavallaan. Arvioinnin yhtenäistämiseksi ammattilaisten tulisi perehtyä ICF-luokituksen käyttöönottoon. (Valkeinen & Anttila 2014, 10.) Luokituksen käyttö kuntoutuksessa mahdollistaisi sen, että ihmisen toimintakykyä ja tarpeita pystytään kuvailemaan kokonaisvaltaisesti luotettavien ja oikein valittujen arviointimenetelmien avulla. (Paltamaa & Perttinen, 2015; Valkeinen & Anttila 2014, 10.) ICF-luokitus kuvailee toimintakykyä rakenteisesti ja neutraalisti, jolloin sitä pystytään hyödyntämään eri ammattialoja yhdistävänä kielenä esi-

merkiksi dokumentoinnissa. Samalla sen avulla voidaan laajentaa kuntoutustoiminta yksilölliseen terapiaan keskittyvästä sosiaaliseen ja fyysiseen ympäristöön. (THL 2014.)

ICF-luokituksen käyttötarkoituksista on tehty käsikirja (ICF Practical Manual), josta on tällä hetkellä olemassa vain englanninkielinen versio WHO:n internet-sivuilla (THL 2014). Käsikirjassa nostetaan esille ICF-luokituksen käyttökelpoisuus myös kouluympäristössä. Sen avulla voidaan kuvata selkeästi terveydentilan ja toimintarajoitteen vaikutus kehittymiseen ja oppimiseen. Luokitus tarjoaa pohjan, johon voidaan yhdistää toimintarajoitteesta, opetussuunnitelmasta sekä opetuksesta kliinisesti saatu tieto. Se toimii neutraalina viitekehyksenä eri toimintakyvyn arvioinneille sekä niiden vertailulle. ICF-luokitusta voidaan käyttää viitekehyksenä kehitettäessä uusia mittareita oppilaan toimintakyvyn kuvaukseen ja sitä voidaan käyttää apuna osallistumisen ongelmien paikantamisessa ja tavoitteiden asettamisessa. ICF-luokituksen avulla nähdään yhteys terveydentilan, toimintarajoitteen ja ympäristön vaikutuksella oppilaan toimintakykyyn koulussa. (WHO 2013.)

4.1 ICF-luokituksen käytön eteenpäin vieminen Suomessa

Suomessa Kela ja Terveystieteiden tutkimuskeskus suosittavat ICF-luokituksen käyttöä toimintakyvyn kuvaajana sekä tekevät aktiivista tutkimus- ja juurruttamistyötä luokituksen käyttöönoton edistämiseksi (Paltamaa & Perttinen 2015). Vuonna 2012 käynnistettiin THL:n toimesta ICF-verkosto, jonka tavoitteena on koota ICF-luokituksesta kiinnostuneita ja sen parissa toimivia yhteen, sekä tiedottaa, kouluttaa, kehittää ja tutkia ICF-luokituksen käyttöä Suomessa ja ulkomailla. Vuonna 2014 Kela ja THL kouluttivat yli 100 asiantuntijaa ICF-luokituksen käyttöön. THL tekee myös tiivistä hankeyhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa. (Anttila 2015; 2013; THL 2016h.) Kansaneläkelaitoksen tutkimusosaston kuntoutuskeskuksen työntekijöille teettämän kyselytutkimuksen mukaan ICF-työvälineitä tunnettiin jonkun verran, mutta niiden käyttö käytännön työssä oli vähäistä. ICF-luokituksen käyttöönottamisen haasteina koettiin muun muassa osaamisen ja koulutuksen puute sekä ICF-luokituksen vaikeaselkoisuus. (Valtamo, Rantakömi-Stansfield, Sjögren & Piirainen 2015, 50.)

Kelan järjestämä vaikeavammaisen kuntoutus muuttui 1.1.2016 vaativaksi lääkinnälliseksi kuntoutukseksi. Laki muutos toi mukanaan sisällöllisiä uudistuksia, joiden avulla kuntoutuksen toteutusta ja yhteistyötä tuetaan entistä joustavammaksi. Kuntoutuksen

viitekehyksenä käytetään ICF-luokitusta, joka edellyttää palveluntuottajaa arvioimaan yksilöllisesti kuntoutujan rajoitetta ICF:n mukaisilla osa-alueilla. Rajoitetta tarkastellaan kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon sairauteen tai vammaan liittyvät huomattavat vaikeudet arjen toiminnoista suoriutumisessa ja osallistumisessa. Kuntoutussuunnitelmaa luotaessa Kela edellyttää suunnitelmaa perustumaan huolelliseen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen arviointiin. ICF-luokituksen avulla saadaan kokonaisvaltainen arvio, jossa huomioidaan muun muassa näkymättömät oireet, kuntoutujan vahvuudet ja persoonallisuus sekä ympäristötekijät. (Suomela-Markkanen, Haapala & Peltonen 2014; Societas Medicinae Physicalis et Rehabilitationis Fenniae ry 2016.) Useat muutkin yhteiskunnan palvelu-, kuntoutus- ja etuisuuspäätökset tehdään toimintakyvyn kuvausten perusteella. Tämän takia on erityisen tärkeää, että toimintakyvyn arvioinnin ja mittauksen käytännöt ovat ammattilaisille yhteiset. (Valkeinen & Anttila 2014.) Luokituksen käyttö on tarkoituksenmukaista, kun ammattilainen tietää tarkasti mitä ICF tarkoittaa ja mitä hyötyä siitä on asiakkaalle, hänelle itselleen sekä yhteistyötahoille. ICF ei kuitenkaan yksinään pysty ratkaisemaan kuntoutusprosessiin liittyviä haasteita. (Anttila & Paltamaa 2015, 5.)

Euroopassa muun muassa Sveitsissä on tutkittu ICF-luokituksen käyttöä kouluympäristössä. Judith Hollenger on kehittänyt ICF-pohjaisen standardoidun tarpeiden arvioinnin erityistarpeisille lapsille. Arvioinnissa tarkastellaan aina samoja ICF osa-alueita, joiden perusteella osataan tunnistaa lapsen tuen tarve. Arviointia on kokeiltu käytännössä ja se aiotaan ottaa käyttöön kaikkialla Sveitsissä. (Hollenweger 2010.) Myös Italiassa on tehty samansuuntaisia tutkimuksia. Fusaron, Maspolin & Vellarin (2009) tutkimuksessa selvitettiin voisiko ICF-luokitus tarjota paremman keinon tunnistaa lapsien ja nuorten tuen tarvetta. Pilottitutkimuksessa noin 1000 toimintarajoitteiselle lapselle ja nuorelle tehtiin toimintakykyprofiili, johon kirjattiin lyhyesti ICF määritelmien mukaisesti lapsen diagnoosi sekä toimintakyky. Tutkimus osoitti ICF:n käyttökelpoisuuden ja luotettavuuden toimintakyvyn kuvaajana. Toimintakyvyn kuvauksista pystyttiin entistä lääketieteelliseen diagnoosiin perustuvaa kuvausta paremmin tunnistamaan toimintakyvyssä tapahtunut muutos. Tulosten perusteella Italiassa aloitettiin kolmen vuoden koulutusohjelma koulujen, terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille.

Luokituksen käyttö kouluympäristössä Suomessa on vielä vähäistä. Edelläkävijänä luokituksen käyttöönoton kehittämisessä on Helsingissä sijaitseva Ruskeasuon koulu, joka on yksi valtion erityiskouluista sekä osa Osaamis- ja oppimiskeskus Ruskista. Ruskeasuon koulussa on tehty pitkäaikaista kehittämistyötä oppilaan henkilökohtaisen

opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) uudistamiseksi. Tavoitteena on ollut yksittäisen oppilaan tavoitteiden määrän vähentyminen sekä koulun moniammatillisen työskentelyn parantuminen. Kehittämistyössä erityisen tärkeänä pidettiin tavoitteiden jatkuvaa yhteyttä opetuksen sekä kuntoutuksen ja muun hoidon välillä. Ammattilaisten yhteinen ”ajattelukehikko” suuntaa tavoitteiden asettelun lisäksi myös toimintaa, jolla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Kehittämistyössä tarkasteltiin kolmea eri tekijän dynaamista vuorovaikutusta. Nämä tekijät olivat konduktiivinen opetus, ICF-toimintakykyluokitus ja muutoksen ja tavoitteiden asettelun työkalu GAS (Goal Attainment Scaling). Nämä kolme tekijää olivat neutraaleja eikä niissä korosteta vammaa ja sen astetta, vaan pyritään tarkastelemaan oppilasta toiminnallisen hahmona. (Rämä, Teinilä, Airaksinen & Tiainen 2013.)

Tämän kehittämistyön mukaan ICF-luokituksen käyttö oppilaan tavoitteiden tarkastelussa toi uudenlaisia näkökulmia tavoitteiden asettamiseen. Esimerkiksi aiemmin oppilaiden tavoitteissa ei ollut mainittu ympäristötekijä -tavoitteita, mikä koettiin selkeänä puutteena. Toinen kehittämiskohde ilmeni sanallisissa tavoitteissa; yleisesti kirjoitetut tavoitteet olivat liian monitulkintaisia ja vaikeuttivat moniammatillista yhteistyötä. Lisäksi tavoitteiden liika väljyys vaikeutti niiden saavuttamisen arviointia. ICF-luokituksen vahvuudeksi koettiin se, että siinä samaa tavoitetta voitiin tarkastella eri näkökulmista. Kehittämistyössä huomattiin, että tavoitteiden asettaminen ICF-koodien avulla yksinkertaisti ja selkeytti tavoitteita ja loi yhteyden käytännön toiminnan, tavoitteiden ja toimintakyvyn välille. Kehittämistyön perusteella Ruskeasuon koulu aikoo jatkossa muokata HOJKS-lomaketta vielä paremmin ICF-luokituksen huomioivaksi. Lomakkeeseen aiotaan muun muassa lisätä havainnollinen ICF-pohjainen toimintakyvyn kuvaus. HOJKS:n muokkauksen tavoitteena on tehdä siitä käytännön työtä ohjaava väline, eikä pelkästään muodollinen dokumentti. (Rämä ym. 2013.) Ruskeasuon koulu on yksi kuuudesta Opetushallituksen toimialaan kuuluvista Valteri – kouluista, joiden uusi 2016 käyttöön otettu opetussuunnitelma perustuu ICF-viitekehykseen. Sen mukaan oppilaan toimintakykyä tulee kuvata ICF-luokituksen avulla, jolloin kuvaus rakentuu terveyteen liittyvistä tekijöistä, suorituksista ja osallistumisesta, rajoitteista sekä ympäristötekijöistä. (Valteri 2015.)

Kasvatus ja kuntoutustoiminta ovat muutoksessa ja lapsi nähdään yhä enemmän valintoja tekevänä, aktiivisena yksilönä, joka on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. (Sipari 2008, 9.) Edellä mainitut tutkimukset sekä Suomesta että Euroopasta osoittavat ICF-luokituksen käyttökelpoisuudesta kouluympäristössä. Muun muassa

Siparin (2008) tekemän tutkimuksen *Kuntouttava arki lapsen tueksi: Kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa* tulokset tukevat sitä, että lasta tulisi tarkastella hänen toimintakykyensä vaikuttavien tekijöiden kautta. ICF-luokitus korostaa ihmisen ja ympäristön dynaamista vuorovaikutusta. Lapsen osallistuminen ja suoriutuminen muotoutuvat, kun lapsi toimii ja reagoi suhteessa ympäristönsä antamaan virikkeisiin ja palautteeseen. Lapsen toiminnallisen verkoston rakentuminen perustuu ajatukselle eri yhteisöjen näkökulmien yhdistämisestä. Tällöin lapsen kuntoutuksessa toiminnalla on yhteinen ja yhdessä (lapsi, hänen perheensä ja asiantuntijat) määritetty päämäärä. Toiminnallinen verkosto rakentuu lasta ja hänen perhettään varten, ja sen tarkoituksena on edistää ja tukea lapsen toimintaa arjessa. Tällaisen verkoston rakentamisen ongelmana on koettu vastuun katoaminen. Yhdessä suunniteltu kokonaisuus ja yhteisvastuu muuttuvat ”ei kenenkään” vastuuksi. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa moniammatillinen päätöksenteko, jota kokonaiskuntoutuksen suunnittelu edellyttää, osoittautuu haastavaksi yhteisen kielen ja osaamisen puuttuessa. (Launiainen & Sipari, 2011, 41–43.) Sipari (2008, 120, 132) toteaa tutkimuksessaan tämän muutoksen tapahtuvan toiminnan tasolla vasta, kun muutos on tapahtunut asenne- ja järjestelmä tasolla. Tutkimuksessa todettiin lapsen kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan keskeiseksi tekijäksi keskustelu asiantuntijoiden välillä. ICF-viitekehys tarjoaisi yhteisen perustan kokonaiskuntoutuksen keskustelun pohjaksi, ja jatkossa tulisikin tutkia lisää ICF-viitekehysten käytettävyyttä ja sovellettavuutta lasten kuntoutuskokonaisuuden kannalta.

4.2 ICF-luokituksen käyttömahdollisuudet Katariinan koulussa

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Oppilaan tilannetta tulee seurata, jotta tuen tarve havaitaan mahdollisimman varhain ja tuen antaminen täytyy aloittaa heti, kun sen tarve ilmenee. Oppimisen ja koulunkäynnin tuille on kolme tasoa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Yleinen tuki on ensimmäinen keino, jolla pyritään auttamaan oppilasta. Tämä tarkoittaa ohjaus- ja tukitoimia sekä yksittäisiä ratkaisuja, joilla tilanteeseen vaikutetaan osana koulun arkea. Jos yleinen tuki ei riitä, oppilaan tulee saada tehostettua tukea. Tehostettu tuki on yksilöllisempää ja voimakkaampaa. Jos tehostettu tukikaan ei riitä auttamaan oppilasta selviytymään koulusta, hänelle tehdään erityisen tukea koskeva päätös, mikä perustuu pedagogiseen selvitykseen. (Opetushallitus 2016.)

Katariinan koulu on Turussa sijaitseva kaikki vuosiluokat käsittävä kaksiluokkasarjainen yhtenäisperuskoulu, joka noudattaa yksitoistavuotista oppivelvollisuutta. Katariinan koulun oppilaiden erityisen tuen tarpeet liittyvät yleensä kielellisiin erityisvaikeuksiin, pitkäaikaissairauksiin ja neurologisiin vammoihin. Oppilaat saavat erityistä tukea, jos heidän kasvunsa, kehityksensä tai oppimisensa eivät saavuta tavoitteita muuten. Erityisellä tuella annetaan oppilaille sellaista tukea, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja pystyy jatkamaan opintojaan peruskoulun jälkeen. Erityisen tuen oppilaille on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Se on kirjallinen suunnitelma, jossa esiintyy oppilaan tavoitteet oppimiselle ja koulunkäyntiin, käytettävät opetusjärjestelyt, pedagogiset menetelmät sekä oppilaan tarvitsema tuki ja ohjaus. (Katariinan koulu 2016.)

Katariinan koulun opetussuunnitelmaan on kirjattu koulun tarjoavan pedagogisen kokonais kuntoutumisen palveluita. Kokonais kuntoutuksessa koulu järjestää ryhmässä sekä yksilöllisesti tapahtuvaa vaativaa erityisopetusta, jota oppilaan muu kuntoutustointi tukee. Kokonais kuntoutuksen tarkoituksena on toimia välineenä kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamisessa ja täydentämisessä yhteistyössä Turun kaupungin sosiaalisen ja lääkinnällisen kuntoutuksen, Kelan, sosiaalitoimen sekä työvoimahallinnon toimintayksiköiden kanssa. Kokonais kuntoutuksen tärkeimpänä ajatuksena on koulutuksen ja kuntoutuksen ammattilaisten työtehtävien lomittuminen toistensa kanssa. Tärkeää on myös oppilaan ja hänen perheensä mukaan ottaminen kuntoutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. (Katariinan koulu 2016.) Katariinan koulussa opettaja arvioi yhdeksännellä luokalla olevan oppilaan toimintakykyä ja tilannetta MAST-

lomakkeeseen tämän jatko-opintoja varten. (Liite 4) Lomake täytetään peruskoulun ja jatkokoulutuksen vaihteessa niille nuorille, joilla on tuen tarvetta, ja sen tarkoituksena on helpottaa tiedonsiirtoa eri koulujen välillä. (MAST- maakunnallinen ohjausmalli, 2016.)

ICF-luokituksen käyttö mahdollistaisi sen, että Katariinan koulun tarjoamat kokonais-kuntoutuksen palvelut voitaisiin saada yhtenäisemmäksi, ja yhteistyö eri kuntoutusprosessin vaiheisiin osallistuvien ammattihenkilöiden välillä parantuisi. ICF-viitekehyksen käyttöönotto koulussa voisi tapahtua toimintakyvyn arviointi työkaluja käyttämällä. ICF-kuvauslomake voisi myös mahdollisesti korvata MAST-lomakkeen käytön kokonaan, koska siihen voidaan kuvata oppilaan toimintakyky laajasti sekä numeerista, että sanallista arvioita käyttämällä. Kokonaiskuntoutuksen suunnitelmaa muodostettaessa ICF-luokituksen käyttö toimintakyvyn arvioinnissa mahdollistaisi arviointien vertailun moniammatillisen työryhmän jäsenten välillä. Tällöin sekä opettaja että esimerkiksi oppilaan kuntoutukseen osallistuvat terapeutit kuvaavat toimintakykyä samoilla käsitteillä. Toimintakyvyssä tapahtunutta muutosta voitaisiin myös arvioida helpommin ja esimerkiksi oppilaan kuntoutuksen tavoitteiden asettaminen saattaisi selkiytyä. Tarkasteluun voitaisiin myös ottaa nykyisin käytössä oleva HOJKS-pohja, ja lähteä tarkastelemaan vaihtoehtoa, jossa HOJKS:ia uudistettaisiin ICF-viitekehyksen avulla, kuten esimerkiksi edellä mainitussa Ruskeasuon koulun kehittämishankkeessa oli tehty. ICF-luokituksen etuna on sen kokonaisvaltaisuus, koska sen avulla toimintakyky ja sen rajoitteet pystytään kuvaamaan vuorovaikutuksellisenä ja muuttuvana, jolloin oppilaan osallistumista voidaan tarkastella todellisissa arjen tilanteissa (Paltamaa & Perttinen 2015).

Katariinan koulu on mukana Turussa kehitteillä olevassa OSKU- hankkeessa (Lasten ja nuorten kokonaiskuntoutumisen osaamiskeskus), jossa fyysisesti samaan rakennukseen haluttaisiin saada lasten ja nuorten kuntoutuspalvelut sekä Luolavuoren koulun yksikkö (Suhonen-Polvi & Kauppila 2015). ICF-luokitus voisi toimia tämän kaltaisen osaamiskeskuksen yhteisenä kielenä, jonka avulla lapsen ja nuoren kuntoutukseen osallistuvat eri ammattiryhmät ymmärtävät kuntoutujan toimintakykyä ja sen suhdetta terveydentilaan ja ympäristöön samalla tavalla kuntoutusprosessin eri vaiheissa.

5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE & TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa Katariinan koululle tietoa ICF-luokituksen käyttömahdollisuuksista sekä kerätä lisää tietoa luokituksen soveltumisesta kouluympäristöön. Tarkoituksena on luoda oppilaille ICF-kuvauslomakkeen avulla toimintakykyprofiilit ja kerätä haastattelemalla tietoa niiden soveltuvuudesta toimintakyvyn kuvaamiseen Katariinan koulussa sekä kartoittaa käyttömahdollisuuksia oppilaan siirtyessä jatkoopintoihin. Tarkoituksena on myös edistää viitekehyksen käyttöönottoa opetuksellisessa ja kasvatuksellisessa kuntouttamisessa.

Tutkimusongelmiksi muodostuivat:

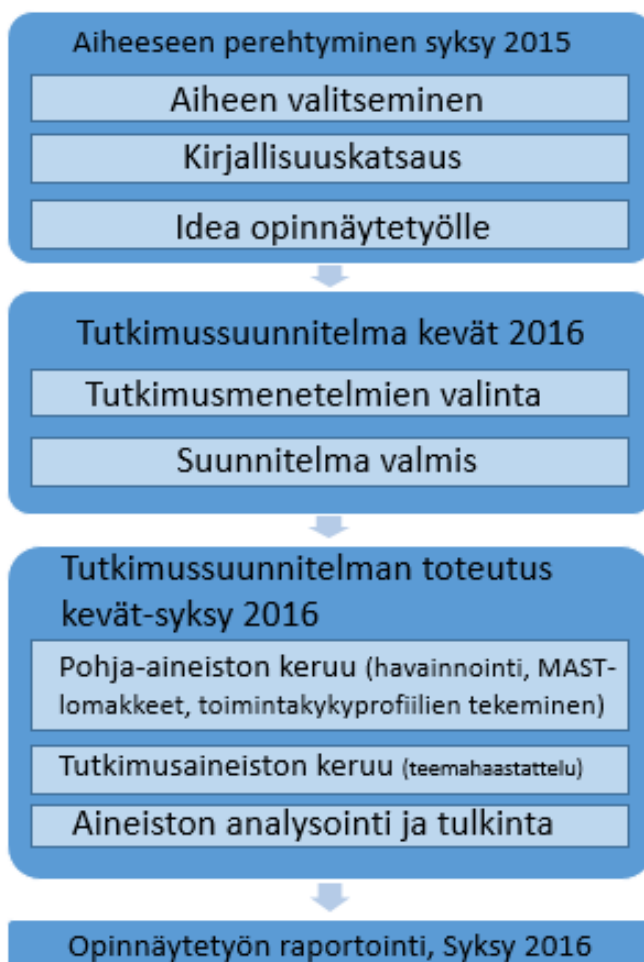
1. Mitä hyötyä ICF-kuvauslomakkeesta ja toimintakykyprofiilista on kouluympäristössä oppilaan toimintakykyä kuvattaessa?
2. Miten ICF-kuvauslomake ja toimintakykyprofiili soveltuvat tiedonsiirtovälineenä oppilaan siirtyessä peruskoulusta eteenpäin?

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

6.1 Tutkimuksellisen opinnäytetyön eteneminen

Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä etsitään vastauksia työelämän kysymyksiin tai ongelmiin. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä yleensä tehdään kokeita, mittauksia, kyselyjä tai haastatteluja. Tutkimuksessa voi olla kyse esimerkiksi jonkin asian kartoittamisesta, tutkimisesta, kehittämisideoista tai uuden toimintamallin kehittämisestä. Kuvio 4 havainnollistaa prosessin etenemisen.

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään ihmisten omin sanoin, kirjallisesti tai suullisesti tuottamaa aineistoa. Laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelminä voidaan käyttää osallistuvaa havainnointia, haastatteluja tai videointia. (Lapin Ammattikorkeakoulu 2016.)

Kuvio 4. Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Tutkimuksen tekeminen alkoi aiheen valinnalla, joka perustui kiinnostukseen ICF-viitekehystä. Syksyn 2015 aikana tutustuttiin aiheeseen ja tehtiin kirjallisuuskatsaus, johon koottiin sekä ulkomailla että Suomessa tehtyjä tutkimuksia. ICF-luokituksen rakenteeseen ja käyttöön tutustuttiin myös tarkasti. Toimeksiantaja tavattiin syksyn aikana, ja hänen toiveidensa ja ehdotustensa sekä kirjallisuuskatsauksen perusteella ideoitiin tutkimuksen suunnitelma. Keväällä 2016 kerättiin suunnitelman mukainen tutkimusaineisto kahdessa osassa. Ensimmäisessä osassa kerättiin pohja-aineisto ja toisessa osassa pohja-aineistoa hyödyntäen kerättiin haastatteleamalla aineistoa, jolla vastattiin tutkimusongelmiin. Kesän ja syksyn 2016 aikana analysoitiin tutkimuksen tuloksia sekä kirjoitettiin opinnäytetyöraportti. Syksyllä 2016 raportoidaan valmis tuotos.

6.2 Aineistonkeruumenetelmä & kohderyhmä

Aineistonkeruumenetelmänä käytimme teemahaastattelua, joka on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Siinä on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Haastattelu ei etene tarkkojen, yksityiskohtaisten, valmiiksi muotoiltujen kysymysten kautta vaan väljemmin kohdentuen tiettyihin ennalta suunniteltuihin teemoihin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 203.) Teemahaastattelu on astetta strukturoidumpi kuin avoin haastattelu, sillä siinä aiempien tutkimusten ja aihepiiriin tutustumisen pohjalta valmistellut teemat ovat kaikille haastateltaville samoja, vaikka niissä liikutaankin joustavasti ilman tiukkaa etenemisreittiä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006).

Valitsimme haastatteluksi teemahaastattelun, sillä halusimme, että haastateltavilla on mahdollisuus tuoda esille itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaasti. Haastattelussa pystytään vaihtelevaan kysymysten järjestyksiä keskustelun aikana vapaasti, joten teemahaastattelulla saisimme haastateltavista mahdollisimman paljon haluaamme tietoa. Haastattelut pidettiin eri päivinä, ja haastattelutilanteissa toinen tutkijoista toimi haastattelijana ja toinen kirjoitti vastaukset ylös. Haastattelu eteni teemmämme haastattelurungon teemojen mukaisesti. (Liite 5). Teemojen pohjana käytettiin ICF-kuvauslomaketta sekä tehtyjä toimintakykyprofiileita. Näytimme haastattelussa valmiit kuvauslomakkeet ja toimintakykyprofiilit sekä kerroimme niiden tulkitsemisesta ja käyttötarkoituksesta.

Haastateltavina toimivat Katariinan koulun kaksi opettajaa. He valikoituivat haastateltaviksi, koska he arvioivat sekä oppilaan toimintakykyä kouluympäristössä että miten

toimintakyky ja sen mahdolliset rajoitteet vaikuttavat oppilaan jatkokoulutusmahdollisuuksiin. Toinen opettajista täyttää yhdeksäsluokkalaisille tehtävät MAST-lomakkeet ja hän pystyi hyvin vertailemaan sitä ICF-kuvauslomakkeeseen. Toinen opettajista hoitaa koulujen välisiä tehtäviä ja osasi vastata ICF-toimintakykyprofiilin mahdollisesta toivuudesta oppilaan jatkokoulutuksen kannalta. Molemmat opettajat myös osallistuvat osalle oppilaista tehtävän kuntoutussuunnitelman luomiseen, joka toteutetaan yhdessä muiden oppilaan kuntoutukseen osallistuvien ammattilaisten kanssa.

6.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Kerätyn aineiston analysointi on yksi tutkimuksen ydinasioista, johon tähdätään jo tutkimusta aloitettaessa. Analyysivaiheessa tutkijalle selviää, minkälaisia vastauksia hän saa tutkimusongelmiin. (Hirsjärvi ym. 2007, 216–217.) Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa (Tuomi & Sarasjärvi 2002, 93). Analysoimme aineistomme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Sisällönanalyysissä tulee ensin päättää mikä on tärkeää tietoa ja jättää kaikki muu tieto pois analysoinnista. Aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin kuuluu kolme vaihetta: 1) aineiston redusointi eli pelkistäminen 2) aineiston klusterointi eli ryhmittely ja 3) abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarasjärvi 2002, 110–111.) Tutkimuksemme aineiston analysointi alkoi vastausten kirjaamisella Word-tiedostoon. Niiden yläpuolella kirjoitettiin tutkimusongelmat, jotta vastauksista saatiin eroteltua kaikki tämän tutkimuksen kannalta tarpeellinen tieto sekä tutkimusongelmat pysyisivät koko ajan mielessä.

Alaluokka	Yläluokka
Mast-lomakkeen kanssa, näkee nopeasti toimintakyvyn, avustajaresurssit, helppo katsoa ja tulkita	Hyödyt
Vanhempien näkemys, inhimillisuus, vaikeita käsitteitä, liian suppea ja kylmä, ongelmakeskeinen	Haasteet
Ei toimi yksin, vaatii koulutusta, ei palvele koulumaailmaa, tulkinta	Toimivuus

Taulukko 1. Taulukko aineiston ala- ja yläluokista.

Vastauksien kirjoittamisen jälkeen ne pelkistettiin ja jaettiin ryhmiin samankaltaisuuksien mukaan. Pelkistetyistä vastauksista muodostimme alaluokkia (Taulukko 1). Seuraavaksi aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä alaluokista muodostetaan yläluokkia, ja ne muodostetaan vielä muutamaksi pääluokaksi (Tuomi-Sarajärvi 2002, 114–115). Muodostimme kolme yläluokkaa, jotka ovat ICF-toimintakykyprofiilin hyödyt, haasteet ja toimivuus. Pääluokaksi muodostui ICF-luokituksen soveltuvuus kouluympäristöön.

7 TULOKSET

7.1 ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin hyödyt Katariinan koulussa

Tulosten mukaan toimintakykyprofiilista voisi olla hyötyä MAST-lomaketta kirjoittaessa. Siitä näkisi helposti lapsen toimintakyvyn tason, jolloin se voisi helpottaa sanallista kuvausta kirjoittaessa. Toimintakykyprofiilista voisi olla haastateltaville hyötyä käytännön työssä, sillä profiilista näkee helposti oppilaan toimintakyvyn rajoitteet, jolloin opettaja pystyy kohdistamaan avustajatarpeen helpommin oikein. Hyötynä nähtiin myös se, että profiili määrittelee erikseen oppilaan toimintakyvyn suoritustason ja suorituskyvyn. Tämä nähtiin erityisen hyvänä ajatellen profiilia tiedonsiirtovälineenä oppilaan siirtyessä toiseen oppilaitokseen. Toimintakykyprofiilin todettiin keräävän toimintakyvyn ”nopeasti” ja yksinkertaisesti nähtävään muotoon. Haastateltavat pitivät siitä, että kuvauslomake ja toimintakykyprofiili jäsentävät hyvin oppilaan toimintakykyä ja siitä, että ne ottavat laajasti huomioon toimintakyvyn eri osa-alueet. Hyvänä asiana pidettiin myös sitä, että kaikilla oppilailta olisi samanlainen profiili, mitä olisi helppo katsoa ja tulkita.

Haastattelujen vastaukset olivat yhtenevät suhteessa Lautamon & Kuukkasen (2015, 68) tutkimukseen, jossa työntekijöiden oli helpointa nähdä hyöty asiakkaan toimintakyvyn kuvaamisessa ja hänen eri toimintaympäristöjensä ja elämän eri osatekijöidensä huomioimisessa. ICF:ää pidettiin hyödyllisenä myös kuntoutuksen suunnittelussa ja vaikutusten mittaamisessa. Myös Ruskeasuon kouluun tehdyssä opinnäytetyössä, jossa tarkasteltiin opettajien mielipiteitä ICF-viitekehiksestä, vastaukset olivat yhtenevät haastattelumme vastauksiin. Siinä nähtiin hyötynä se, että oppilasta tarkastellaan kokonaisuutena sekä se, että ICF toi mukaan myös osallistumisen tason, ei ainoastaan ruumiin/kehon tasoa ja suoriutumista. (Jokitalo-Trebs 2011, 42.)

7.2 ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin haasteet Katariinan koulussa

Molemmat haastateltavat pohtivat vanhempien näkökulmaa profiilista, koska toimintakykyprofiilissa oppilas laitetaan numeeriseen muotoon, ja vanhemmat voisivat kokea sen epäinhimillisenä. Suurimpana haasteena koettiin kuvauslomakkeen termistö. Se vaikutti haastateltavien mielestä vaikealta ja eri kuvauskohtien ymmärtäminen veisi paljon aikaa arvioinnissa. Haastateltavat myös kertoivat, että kuvauslomakkeen ja pro-

fiilin käyttäminen sekä termistön ymmärtäminen vaatisi koulutusta. Haasteeksi nimettiin myös se, että ICF-luokituksen ymmärtämistä vaatisi myös oppilaan mahdollinen jatkokoulutuspaikka, jos toimintakykyprofiilia käytettäisiin tiedonsiirtovälineenä. Haastavaksi koettiin ICF:n mukanaan tuoma mahdollinen koulutus, ja lisätyö sen oppimisessa ja käyttöönotossa. Toimintakykyprofiili tarvitsisi myös selityksen numeroilleen. Pelkkää profiilia pidettiin ”liian suppeana” ja ”kylmänä”. Toinen haastateltava piti toimintakykyprofiilia liian ongelmakeskeisenä ja antoi parannusehdotukseksi toimintakykyprofiilin muuttamista positiivisemmaksi esimerkiksi luokituksen kääntämistä toisinpäin, jolloin 4 voisi olla ”ei ongelmaa” ehdottoman ongelman sijaan. . Molemmat haastateltavat pitivät nyt käytössä oleva MAST-lomaketta hyödyllisempänä kuin kuvauslomaketta ja profiilia.

Lautamon & Kuukkasen (2015, 73) tutkimuksessa osa vastaajista koki uuden välineen käyttöönoton lisärasitteena arjen kiireiden keskellä. Tutkimuksessa tulee esille miten kiireen koetaan määrittävän nykyistä työelämää, ja se miten kiireen kokemus toimii muutosta hidastavana tekijänä. Jokitalo-Trebsin (2011, 42) tutkimuksessa kävi myös ilmi se, että opettajien mielestä toimintakyvyn kuvaus ei välttämättä ole niin luotettava monen eri työntekijän kirjoittamana. Siellä ICF-viitekehyksen hankaluutena nousivat ilmi vähäinen kokemus ja käytännön esimerkit ICF-viitekehyksen hyödyntämisestä ja toimintamalleista moniammatillisessa työyhteisössä.

Limnell & Satola (2015, 20) opinnäytetyössä kokeiltiin ICF-ydinlistojen käyttöönottoa aivoverenkiertohäiriöpotilaiden kuntoutuksessa, tulokset olivat vastaavia tutkimuksemme kanssa. Opinnäytetyössä osa vastaajista oli sitä mieltä, että ajanpuute ja kiire työssä vaikeuttaa ydinlistojen käyttöä. Vastaajat kertoivat, etteivät ehdi lukea ja tulkita opusta kesken työpäivän, pitkä ydinlista vie työaika, ja jatkuvan kiireen keskellä käyttävät työajan mieluummin potilaan kuin papereiden hoitoon. Italialaisessa tutkimuksessa, jossa tutkittiin ICF-luokituksen käyttöönottoa, todettiin että ICF-luokitus on liian laaja ja monimutkainen. Tutkimuksessa tutkittiin myös ICF-luokituksen ydinlistojen toimivuutta ja siinä havaittiin, että alan ammattilaisten mielestä ICF-luokituksen osa-alueiden sisällön määrittäminen on hankalaa. He myös kokivat, että ICF-luokituksen sisältö on hankala kääntää kuntoutujille (Maini, Nocentini, Prevedini, Giardini, & Muscolo 2008.)

7.3 ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin toimivuus Katariinan koulussa

ICF-toimintakykyprofiilin haasteena koettiin se, ettei toimintakykyprofiili toimisi yksin, sillä se ei anna tarpeeksi tietoa. Kuvauslomake taas tuntui haastateltavista käsitteidensä puolesta liian laajalta ja monimutkaiselta. Toimintakykyprofiili antoi heidän mielestään selkeästi ja helposti nähtäväksi halutun tiedon, mutta sen ei koettu palvelevan kouluympäristössä. Haastateltavan mielestä profiilia voitaisiin käyttää kuntoutussuunnitelmaa tehtäessä, sillä profiili kertoo enemmän arjessa selviytymisestä, mutta ei kuitenkaan antaisi koulutyöskentelyn kannalta tarpeeksi olennaista tietoa. Toinen haastateltavista kuitenkin kertoi ICF luokituksen hyödyntävät häntä kuntoutussuunnitelmaa tehtäessä, sillä silloin hän pystyisi puhumaan samoilla termeillä muiden ammattilaisten kanssa, jolloin kuntoutussuunnitelman luominen helpottuisi. Haastateltavien mielestä numerot kertovat toimintakyvystä hyvän suunnan, mutta tulkinta ei kaikilla välttämättä ole sama. Keskustelimme haastattelussa myös siitä, että toimintakykyprofiili toimisi yhdessä kuvauslomakkeen kanssa, johon on myös sanallisesti kirjattu oppilaan toimintakyvystä. Tämä oli haastateltavien mielestä mahdollisesti toimiva ratkaisu, joskin esille nousi jo aiemminkin mainittu laajuus ja vaikea termistö.

Ruskeasuon kouluun tehdyn opinnäytetyön tulokset yhtenevät saamiemme tulosten kanssa. Opinnäytetyössä haastateltujen opettajien mielestä toimintakyvyn kuvauksesta ei noussut esiin olennainen tieto kulloisenkin tarkoituksen kannalta. Heidän mielestään lapsen persoonaa ei näkynyt sekä oppilaan/perheen oma näkemys jäi kokonaan kirjaamatta. Myös eri opettajien erilaisten näkemysten yhteensovittamisessa todettiin olevan hankaluuksia. (Jokitalo-Trebs 2011, 42.)

7.4 Tulosten yhteenveto

Tässä tutkimuksessa oli tärkeää pystyä kartoittamaan kohdejoukon mielipiteitä ja poimimaan niistä tutkimusongelmiimme vastaavia tuloksia. Kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin hyödyiksi haastattelussa nousivat esille esimerkiksi se miten niiden avulla voidaan jäsentää oppilaan toimintakykyä sekä huomioida sen eri osa-alueet laajemmin. Toinen opettajista nosti esille myös mahdollisesti hyötyvänsä toimintakykyprofiilista kirjoittaessaan MAST-lomakkeita. Kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin toimivuutta tiedonsiirronvälineenä kahden oppilaitoksen välillä pidettiin mahdollisena. Yhteenvetona voidaan todeta, että haastateltavat eivät näkisi ICF-kuvauslomaketta ja toimintaky-

kyprofiilia omassa työssään käytettävänä menetelmänä. Haastattelussa ilmi tulleet mahdolliset haasteet näyttäytyvät suurempina kuin hyödyt. Koetut haasteet olivat samankaltaisia kuin aiemmista tutkimuksista on noussut esille.

Saltychev, Laimi & Kappinen (2013) mukaan luokituksen käyttöönotto on luultavimmin viivästynyt luokituksen monimutkaisuuden ja mahdollisen muutosvastarinnan takia. Monimutkaisuutta luo ICF-luokituksen yli 1000 eri toimintakyvyn kuvauskohdetta. Helmikuussa 2013 tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin kuinka hyvin suomalaiset ammattilaiset PRM:ssä (Finnish Association of Physical and Rehabilitation Medicine) ovat perillä ICF-viitekehyksen peruskäsitteistä. Tutkimuksen mukaan suurin osa vastanneista (83%) osasi määritellä kehon rakenteiden käsitteen ICF-viitekehyksen mukaan tai heidän vastauksensa olivat lähellä sitä (5%). Ainoastaan 24% osasi määritellä osallistumisen ICF-viitekehyksen mukaan. Kaikista vastauksista 40% oli täysin poikkeava osallistumisen määritelmästä ICF-viitekehyksen mukaan. (Saltychev ym. 2013.) Selvitimme omassa tutkimuksessamme myös sitä, onko ICF-viitekehys haastateltaville entuudestaan tuttu. Kävi ilmi, että kumpikaan ei ollut kuullut siitä aiemmin missään yhteydessä. Tämä herätti pohtimaan sitä, miten eri ammattialojen koulutusohjelmissa voitaisiin tuoda ICF-viitekehystä paremmin esille.

8 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli ICF-kuvauslomaketta ja toimintakykyprofiilia hyödyntäen kerätä haastattelemalla tietoa niiden soveltuvuudesta oppilaan toimintakyvyn kuvaamiseen Katariinan koulussa ja kartoittaa käyttömahdollisuuksia oppilaan siirtyessä jatko-opintojen pariin. Laajempaan tarkoituksena oli myös edistää ICF-viitekehyksen käyttöönottamista opetuksellisessa ja kasvatuksellisessa kuntouttamisessa. Vastauksia tutkimusongelmiin on pyritty löytämään analysoimalla teemahaastattelulla kerättyä aineistoa.

Hirsjärvi ym. (2007, 122) mukaan laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkimusongelmat voivat muokkautua jatkuvasti. Näin kävi myös tässä tutkimuksessa; tutkimusongelmat muovautuivat tiedon lisääntyessä ja opinnäytetyöprosessin edetessä. Tutkimusongelmat olivat lopulta seuraavat: ”mitä hyötyä ICF-kuvauslomakkeesta on kouluympäristössä oppilaan toimintakykyä kuvattaessa” sekä ”miten ICF-kuvauslomake soveltuisi tiedonsiirtovälineenä oppilaan siirtyessä peruskoulusta eteenpäin?” Vastauksia asetettuihin tutkimusongelmiin haettiin teemahaastattelulla. Sisälönanalyysin avulla haastattelujen vastaukset luokiteltiin kolmeen yläluokkaan, jotka olivat ICF-kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin hyödyt, haasteet ja käyttömahdollisuudet Katariinan koulussa.

Tutkimuksessa kartoitettiin opettajien mielipiteitä ICF-luokituksen käytöstä, osana heidän työtään lapsen kuntoutusprosessissa ja saadut tulokset pätevät vain Katariinan kouluun. Toimintakykyprofiilin haasteena koettiin sen numeerinen muoto ja se, että se ei taulukkomuodossa kerro oppilaan toimintakyvystä paljoakaan. Kuitenkin kuvauslomakkeen kanssa toimintakykyprofiilin arveltiin toimivan paremmin, koska lomakkeessa pystyy sanallisesti kuvaamaan lapsen toimintakykyä. Haastatteluissa puhuimme toisen haastateltavan kanssa MAST-lomakkeen ja toimintakykyprofiilin yhteiskäytöstä, jonka hän totesi voivan toimia. Yhdessä lomakkeesta ja profiilista nähtäisiin, minkälainen oppilas on kyseessä sekä minkälainen hänen toimintakykynsä kouluympäristössä on. Yksi esille noussut käyttötapa oli myös se, että toimintakykyprofiilia voisi hyödyntää jo MAST-lomakkeen kirjoitusvaiheessa. Tätä yhdistelmää pohdimme toisen tutkimusongelmamme eli tiedonsiirtovälineenä toimimisen näkökulmasta. Haastattelussa ilmeni myös huoli numeromuodossa olevan toimintakyvyn inhimillisyydestä, ja siitä miltä vanhemmista tuntuisi nähdä lapsensa toimintakyvystä karua numeroarviota. Tällainen nu-

meerinen arvio toimintakyvystä mahdollistaa kuitenkin paremmin muutoksen vertailun eri mittauskertojen ja tilanteiden välillä. Haastattelussa nousi myös ilmi kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilin sopimattomuus koulumaailmaan, koska ne sisältävät paljon ydinlistan mukaisia terveydentilan kuvailuja, joita opettajat eivät omassa työssään kokeneet arvioivansa. Kuvauslomakkeeseen voi kuitenkin lisätä haluamiaan kuvauskohteita, joita on myös olemassa oppimiseen ja koulutyöskentelyyn liittyen.

Vaikka haastattelussa tuli ilmi erilaisia käyttömahdollisuuksia ICF-kuvauslomakkeelle ja toimintakykyprofiilille, ei kumpikaan haastateltavista nähnyt sitä omassa työssään käytössä, varsinkaan ilman koulutusta ja perehtymistä viitekehyksen käyttöön. Vastaukset laitoivat pohtimaan, mitkä tekijät erityisesti vaikuttivat haastattelussa saatuihin tuloksiin. Olisimme varmasti saaneet erilaisia vastauksia, jos olisimme ohjanneet opettajia itse täyttämään kuvauslomakkeen. Tällöin he olisivat konkreettisesti itse saaneet kokeilla, miten lomakkeen täyttäminen ja siitä saatu toimintakykyprofiili sopisivat heidän käyttöönsä. Tässä tapauksessa olisi myös voinut tulla entistä selkeämmin esille se, ettei kuvauslomake heidän mielestään toimisi kouluympäristössä. ICF-luokituksen vieraus vaikutti varmasti myös osaltaan sen haastavaksi kokemiseen.

Saimme selkeämmän vastauksen tutkimusongelmaamme ”mitä hyötyä ICF-kuvauslomakkeesta ja toimintakykyprofiilista on kouluympäristössä oppilaan toimintakykyä kuvattaessa”. Esille nousivat vahvasti myös käytön mahdolliset haasteet. Toiseen tutkimusongelmaan ”miten ICF-kuvauslomake ja toimintakykyprofiili soveltuisivat tiedonsiirtovälineeksi”, saimme suppeampia vastauksia. Tämä saattoi johtua juuri haastatteluaiheen vieraudesta. Tämän vuoksi vastaus tähän tutkimusongelmaan jäi mielestämme hieman uupumaan.

Erityistä tukea vaativille oppilaille tehdään Katariinan koulussa kokonais kuntoutuksen suunnitelma vuosittain. Tämä kuntoutussuunnitelma luodaan moniammatillisen työryhmän avulla, johon kuuluvat muun muassa Turun kaupungin sosiaalisen ja lääkinnällisen kuntoutuksen asiantuntijat. Lisäksi siihen osallistuvat oppilas itse, hänen huoltajansa sekä opettajansa. ICF-luokituksen avulla kokonais kuntoutuksen pohjaksi saataisiin yhteinen kieli, jonka avulla kaikilla suunnitelman tekoon osallistuvilla on samanlainen käsitys oppilaan toimintakyvystä. Emme tiedä tarkalleen, miten tämän hetkinen kuntoutussuunnitelmien teko toimii, ja nähdäänkö sen teossa haasteita esimerkiksi tavoitteiden asettelussa. Voisimme kuitenkin olettaa ICF-viitekehyksen käytön tuovan suunnitelman tekoon yhtenäisyyttä. ICF-luokitus huomioi myös ympäristötekijät, jotka helposti jäävät muuten huomiotta. Vuoden alusta asti voimaan tullut lakimuutos edellyt-

tää, että Kelan kuntoutussuunnitelmat tehdään ICF-luokituksen pohjalta, joten siitä näkökulmasta ICF-luokituksen käyttöönotto varsinkin kuntoutustyöryhmässä olisi tärkeää. ICF-kuvauslomake ei välttämättä sellaisenaan sopisi opettajien käyttöön, vaan valittuun ydinlistaan voitaisiin lisätä opetukseen liittyviä kuvauskohteita. Opettaja voisi myös jättää arvioimatta joitain kuvauskohteita, jotka koskevat esimerkiksi fyysistä terveydentilaa, ja keskittyä enemmän suorituksen ja osallistumisen kuvauskohteisiin. Niiden avulla pystyttäisiin laajasti kuvailemaan oppilaan toimintakykyä kouluympäristössä. Kokonaiskuntoutussuunnitelmaa laadittaessa olisi helpompi vertailla ammattilaisten tekemiä arvioita, esimerkiksi miten toimintakyky ilmenee terapatilanteessa vastaanotolla ja miten koulussa luokkatilassa. Näin saataisiin helpommin asetettua tavoitteet, joita sekä arkiympäristö että terapiat veisivät eteenpäin. Oppilaan jatko-opintoja ajatellen ICF-toimintakykyprofiili ja MAST-lomake voisivat yhdessä muodostaa dokumentit, joista oppilaan toimintakyky pystytään näkemään. Toimintakykyprofiili näyttää toimintakyvyn selkeästi ja yksinkertaisessa muodossa sekä numeerisesti arvioituna. Kun taas MAST-lomake kokoaa toimintakyvyn sanalliseen ja yksityiskohtaisempaan muotoon. Suurimaksi haasteeksi ICF-luokituksen käyttöönotossa nousee sen tarvitsema koulutus. Esimerkiksi toimintakykyprofiilia ei voi tehdä ilman kuvauslomakkeen täyttämistä, mikä käyttö taas vaatii ICF-luokituksen kunnollista hallitsemista. Löytyisikö koululta rahaa ja aikaa kouluttaa koko henkilökunta uuden viitekehyksen ja sen menetelmien käyttöön?

Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä lisää tietoa ICF-luokituksen soveltumisesta kouluympäristöön. Mielestämme saavutimme tavoitteemme. Vastaavanlaista tutkimusta ei omien hakujemme mukaan ole tehty. Ydinlistojen, kuvauslomakkeen ja toimintakykyprofiilien käyttämistä erilaisissa ympäristöissä on kokeiltu aiemmin. Tämä tutkimus tuotti uutta tietoa siitä, miten opettajat kokisivat ICF-työkalut osana omaa työtään. Tavoite saavutettiin haastatteluaineiston keräämisellä ja vastausten analysoinnilla sekä vertaamalla vastauksia aiemmin tehtyihin tutkimuksiin ja aiheesta löytyvään teoriatietoon. Opinnäytetyöraporttimme sisältää Suomessa sekä ulkomailla tehtyjä tutkimuksia aiheeseen liittyen. Näissä tutkimuksissa saatuja tuloksia on työssämme tämän tutkimuksen tuloksiin.

Tutkimuksen reliabiliteetti, validiteetti & eettisyys

Laadullisen aineiston tulkinnan luotettavuus perustuu siihen, onko tutkija itse tulkinnut vastauksia oman ennakkokäsityksensä mukaan vai vastaavatko tulkinnat tutkimushenkilöiden tarkoittamia merkityksiä. Laadullisen analyysin onnistuminen näkyy myös siinä, millä tavalla tulkinnat ja teoria tukevat toisiaan, erottuvatko ne tutkimuksessa erillisinä vai onko ne onnistuttu esittämään toisiaan tukevinä ja yhtenäisenä. (Koivula, Suihko & Tyrväinen 2002, 34.) Pyrimme omassa tutkimukseemme tulkitsemaan aineistoa neutraalisti niin, että emme nostaisi positiivisia tai negatiivisia vastauksia tutkimuksemme tulokseksi, ja näin vaikuttamaan tutkimuksen tulokseen. Tutkimuksen luotettavuus eli reliabiliteetti ilmaisee sen, miten toistettavasti ja luotettavasti käytetty tutkimusmenetelmä mittaa haluttua ilmiötä (Hirsjärvi ym. 2007, 226). Laadullisen tutkimuksemme luotettavuuden arviointi on haastavaa, koska siinä käytettiin aineistonkeruumenetelmänä haastattelua. Haastattelua ei pystytä toistamaan täysin samankaltaisena enää uudestaan, koska haastattelutilanne on aina muuttuva. Tuotettujen vastauksien luotettavuutta voidaan myös kyseenalaistaa, koska kyseessä on aina tutkimuksen tekijöiden suhtautuminen vastauksiin. Luotettavuutta parantaa esimerkiksi haastattelun nauhoittaminen, jolloin tilannetta ja vastauksia voi jälkikäteen tulkita muutkin kuin tilanteessa ollut tutkija. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Omassa tutkimukseemme haastattelussa ei käytetty nauhuria, vaan toinen toimi haastattelijana ja toinen kirjasi vastauksia ylös. Jälkikäteen arvioimme, että nauhurin käyttö olisi helpottanut joihinkin haastattelun vastauksiin palaamista sekä niiden tulkitsemista. Mielestämme kuitenkin tuloksen kannalta tällä ei ollut merkitystä. Nauhuria käyttämällä olisi voitu myös poimia lukijalle ilmaisuja, joiden perusteella tutkimuksen päätelmiä on tehty. Luotettavuutta pohdittaessa on myös hyvä miettiä, miten tutkimuksen luonne ja tutkimusaihe ovat voineet vaikuttaa siihen, miten tutkimukseen osallistuneet ovat vastanneet (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimusaihe oli haastateltaville täysin vieras, joten se vaikutti mahdollisesti heidän vastausmotivaatioonsa. Jos aihe olisi ollut heille tutumpi ja tärkeämpi, olisimme todennäköisesti saaneet monimuotoisempia ja pidempiä vastauksia.

Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti kertoo, onko tutkimus pätevä; onko se tehty perusteellisesti, ovatko tulokset ja tehdyt tulkinnat ”oikeita”. Laadullisessa tutkimuksessa validiteetti ymmärretään uskottavuudeksi ja vaikuttavuudeksi. Kuinka hyvin tutkijan ajatukset vastaavat tutkittavien tuottamia ja miten hän tuottaa nämä ajatukset myös

muille ymmärrettäväksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tarkkaan suunniteltu teemahaastattelunrunko auttoi saamaan vastauksia, joihin meidän oli helppo tarttua ja joita analysoimalla saimme mielestämme hyvin tuotua esille aineiston perusteella tehdyt tulkinnat. Tulkintojamme pystyi myös hyvin vertailemaan aiheen teoriapohjaan sekä tehtyihin tutkimuksiin, jolloin voitaisiin päätellä tulkintojen ja tulosten olleen ”oikeita”. Opinnäytetyömme tulokset eivät ole yleistettävissä, koska vastaukset perustuivat vain kahden ihmisen mielipiteisiin. Kuitenkin tuloksia vertailtaessa muihin samankaltaisiin tutkimuksiin voidaan todeta niiden tuottaneen samankaltaisia tuloksia.

Tutkimuksen tekemiseen liittyy erilaisia eettisiä periaatteita, joiden noudattaminen on tärkeää. Tutkimukseen osallistuminen tulee olla vapaaehtoista ja tutkimushenkilöillä on oikeus pysyä nimettöminä. Tutkimushenkilöillä on myös halutessaan oltava oikeus jättäytyä pois missä tahansa tutkimuksen vaiheessa. (Jyväsjärvi & Teirilä 2001, 16.) Ennen tutkimuksen aloittamista haimme Katariinan koulun rehtorin kautta virallisen tutkimusluvan lähteä tutkimaan ICF-luokitusta soveltuvuutta koulussa. Tutkimukseen osallistuneet opettajat pidettiin opinnäytetyössä nimettöminä eikä kerättyä aineistoa voida yhdistää heihin. Tutkimuksen luonne ja kulku pitää selvittää tutkimushenkilöille ja heillä on oikeus saada tietoa tutkimuksen tuloksista. On tärkeää myös, että tutkimus ei saa vaarantaa tai halventaa tutkimukseen osallistujia. (Jyväsjärvi & Teirilä 2001, 16.) Kerroimme molemmille opettajille ennen tutkimuksen alkua tutkimuksemme tarkoituksen ja etenemisen ja he saivat itse päättää haluavatko osallistua haastatteluun. Teimme oppilaiden huoltajille lupa-anomuksen, jotta saimme perehtyä oppilaiden tietoihin sekä havainnoida heidän toimintaansa liikuntatunnilla sekä koetilanteessa. Lupa-anomuksessa kerrottiin oppilaiden pysyvän nimettöminä eikä heitä voi tunnistaa opinnäytetyöstämme. Huoltajilla oli myös mahdollisuus saada tekemämme toimintakykyprofiili lapsestaan. Kaikki huoltajat antoivat suostumuksensa. Opinnäytetyön valmistuttua hävitämme lupalomakkeet, kuvauslomakkeet sekä toimintakykyprofiilit.

Tutkimuksen toteutus ja oppimisprosessi

Opinnäytetyön tekemisen suurin vahvuus oli keskinäisen yhteistyön sujuminen. Meillä oli selvä ja toimiva työnjako sekä yhteneviä ajatuksia opinnäytetyöhön liittyen. ICF-luokitus oli meille entuudestaan vain osittain tuttu opintojemme kautta, joten sen kanssa työskentelyssä vaadittiin oma-aloitteista perehtymistä. Olimme kuitenkin kiinnostuneita aiheen ajankohtaisuudesta, mahdollisesta kehittämisestä sekä tulevaisuudessa

omassa työssämme hyödyntämisestä. Opinnäytetyötä tehdessä olemme oppineet paljon tutkimuksen tekemisestä. Opimme, kuinka tärkeää on hyvä ja sujuva yhteistyö sekä yhtenevät aikataulut. Kumpikaan meistä ei ollut aikaisemmin tehnyt tutkimusta, joten opittua teoriatietoa pääsi kokeilemaan nyt ensimmäistä kertaa käytännössä. Koemme, että opinnäytetyöprosessin aikana olemme kehittäneet huomasti omaa toimintaterapeutin ammatti-identiteettiämme eteenpäin. Huomasimme paljon yhtymäkohtia ICF-luokituksen ja toimintaterapianimikkeistön kanssa. Suurimpana yhteisenä tekijänä oli asiakaslähtöisyys, joka näkyy vahvasti niin toimintaterapiassa kuin ICF-luokituksessakin.

Opinnäytetyö käsittelee ajankohtaista aihetta, sillä ICF-luokitus on ollut jo kauan monen eri alan ammattilaisen tiedossa, mutta sen käyttöönotto ei ole edistynyt juurikaan. Sen käyttöönottoa Suomessa ylipäätään ei ole vielä tutkittu kovin laajasti, varsinkaan kasvatuksellisen kuntoutuksen puolella. ICF-koulutusta on tarjolla enemmän ja yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa saadaan lisää arvokasta tietoa ICF-työkalujen käytöstä käytännön työssä. Oli avartavaa päästä tutustumaan ICF-luokitukseen ja pohtia sen käyttömahdollisuuksia toimintakyvyn kuvaajana kuntoutusprosessissa. Opinnäytetyö antoi mahdollisuuden syventyä ICF-luokitukseen, jonka omaksuimme aivan uudella tasolla. ICF-luokitukseen perehtyminen vaati paljon aikaa ja aluksi sen kieltä oli vaikea ymmärtää. Kuitenkin opinnäytetyötä tehdessä on hyvin päässyt perehtymään luokitukseen, jonka seurauksena se on avautunut paremmin. Osallistuimme opinnäytetyöprosessin aikana ICF-koulutukseen, jossa huomasimme, kuinka hyvin olimme jo itse perehtymällä saaneet kiinni ICF-luokituksen rakenteesta ja käytöstä. Opinnäytetyötä tehdessä opimme myös ICF-kuvauslomakkeen täyttämistä sekä toimintakykyprofiilin tulkitsemista. Toimintaterapeutteina koemme saaneemme etulyöntiaseman, kun olemme jo koulutuksessamme oppineet ICF-luokituksen käytön syvemmällä tasolla. Työelämään mennessä luokitus tulee varmasti avautumaan vielä uudella tavalla.

Opinnäytetyöprosessissa haasteita aiheutti aluksi aiheen muotoutuminen. Emme aluksi saaneet kiinni siitä, mitä opinnäytetyöltämme haluttiin ja varsinaisen aiheen muotoutumiseen meni paljon aikaa. Opinnäytetyö aloitettiin aluksi neljän hengen ryhmänä, mutta aikataulujen yhteen sovittaminen ja opinnäytetyön toteutus näin isossa ryhmässä ilman selkeää jakoa aiheutti haasteita. Työ jaettiin lopulta kahteen eri opinnäytetyöhön. Tämän jälkeen aiheen muotoilu piti aloittaa uudelleen lähes alusta, mikä aiheutti kovasti kiirettä ja stressiä. Suunnitelman valmistuminen vei prosessista eniten aikaa. Selkeä

työnjako toteutus- ja kirjoitusvaiheessa helpotti prosessia ja sen pysymistä aikataulusa.

Toteutusvaiheessa täyttäessämme ICF-kuvauslomakkeita ja tulkitessamme toimintakykyprofiileita teemahaastattelua varten huomasimme myös itse ICF-luokituksen haastavuuden. Kuvauslomakkeita täyttäessämme koimme haasteelliseksi numeerisen arvioinnin antamisen, kun meillä oli mahdollista havainnoida oppilaita vain muutaman kerran ja MAST-lomakkeista saatu tietokin oli rajallinen. Arviointi vaatii ehdottomasti arvioitavan parempaa tuntemusta. Oli myös selkeää, että ICF-kuvauslomake toimisi kuitenkin paremmin useamman ammattilaisen yhteistyössä, jolloin jokainen arvioi eri alueita, koska itse ei voi saada kaikkea tietoa asiakkaan toimintakyvystä. Luokituksen käyttö vaatii ehdottomasti koulutuksen käymisen, jotta sen merkitykset aukeavat paremmin.

Jatkotutkimukset ja ICF-luokituksen käyttöönoton eteenpäin vieminen

Oman tutkimuksemme sekä aiempien tutkimusten perusteella tulee selväksi, että ICF koetaan moniammatillisen yhteistyön edistämisen välineeksi. Haasteena ja kehityksen kohteena onkin löytää ICF:n rooli tämän kehityksen eteenpäin viemisessä. Rantakömi-Stansfieldin ja Valtamon tutkimuksessa Kuntoutuslaitosten moniammatillisten työryhmien käsityksiä ICF-luokituksesta (2014,19) ICF-luokitus koettiin varsin abstraktina terminä, jonka kautta tuttua toimintaa kutsutaan uudella nimellä. Tutkimuksen tuloksissa ilmenee, että ICF-luokitus koettiin vieraaksi omalle työlle sekä koulutusten ei koettu koskevan heitä itseään. Koulutuksen saanti oli ollut vähäistä ja osa työntekijöistä ei ollut ymmärtänyt ICF-luokituksen tarkoitusta edes koulutuksen kautta. (Rantakömi-Stansfield & Valtamo 2014, 21.) Edellä mainittu tutkimus tuo esille hyvin sen, kuinka tärkeä koulutus on ICF-luokituksen käyttöönottamisessa. Koulutuksia pidettäessä huomio tulisi enemmän kiinnittää käytännön harjoitteiden tekoon ja osoittaa esimerkiksi ICF-työkalujen avulla sen käytettävyyttä. Koulutus voisi mahdollistaa muutokset käytännön työssä, mutta tärkeää olisi myös saada työntekijöiden asenteet ICF myönteisemmäksi. ICF:n käyttöönotto omassa työssä vaatii työntekijältä aikaa ja vaivaa omien toimintatapojen muuttamiseen. Nykyään ICF-viitekehys kuuluu eri koulutusohjelmien opetussuunnitelmaan ja tulee opiskelijoille tutuksi läpi opintojen, joten työelämää siirtyessä he ovat valmiimpia ottamaan sen käytännössä käyttöönsä.

Katariinan koulu voi jatkossakin hyödyntää opinnäytetöitä ja teettää esimerkiksi pilotoitteja eri ICF-työkaluista. Koulu voisi myös esimerkiksi kehittää yhteistyössä ammat-

tikorkeakoulu opiskelijoiden kanssa ICF-pohjaista arviointilomaketta omaan käyttöönsä. Tätä kautta saataisiin lisää tietoa siitä voisiko Katariinan koulu mahdollisesti hyötyä ICF-viitekehyksen käytöstä. Tässä tutkimuksessa tuotiin esille erityisesti ICF-luokituksen käyttö eityisen tuen oppilaille kuntoutussuunnitelmaa luotaessa, mutta se on vain yksi keino käyttää ICF:ää. Luokitus on kuitenkin tarkoitettu ihmisen kokonaisvaltaisen toimintakyvyn kartoittamiseen, oli hänellä sitten joku toimintarajoite tai ei.

LÄHTEET

- Anttila, H. & Paltamaa, J. 2015. ICF tulee osaksi tietojärjestelmiä. *Fysioterapia* 3/2015, 4-10. Viitattu 11.9.2016 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125957/FT0315_4-10.pdf?sequence=1.
- Anttila, H. 2013. ICF- luokitus ja sen käyttömahdollisuudet. Viitattu 22.9.2016 http://www.kuntoutusportti.fi/files/attachments/k_paivat_2013/41kp_anttila_heidi.pdf.
- Anttila, H. 2015. Johdanto toimintakyvyn arviointiin. Viitattu 21.9.2016 <https://www.thl.fi/documents/470564/1669818/Heidi+Anttila.pdf/855c7b69-22d8-4a0d-9204-318c570624a3>.
- Fusaro, G.; Maspoli, M. & Vellar, G. 2009. The ICF-based functioning profiles of school children in care with the neuropsychiatric community services in the Piedmont region: Evidences for better caring and programming. Viitattu 22.9.2016 <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3109/09638280903317922>.
- Harra, T.; Aralinna, V.; Heikkilä, M.; Korkiatupa R.; Löytönen K. & Onkalo-Okkonen, R. 2006. Kohti toimintakyvyn kokonaisvaltaista arviointia. Lääketieteellinen aikakauskirja *Duodecim* 5/2006. Viitattu 14.9.2016 http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/haku;jsessionid=78F9E40BA2046CDD7D7CBC70F2D5C8CD?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&p_p_lifecycle=0&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_p_frompage=uusinumero&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_viewType=viewArticle&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_tunnus=duo95589.
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hollenweger, J. 2011. Development of an ICF-based eligibility procedure for education in Switzerland. Zürich: BioMed Central. Viitattu 22.9.2016. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3104220/pdf/1471-2458-11-S4-S7.pdf>.
- ICF Research Branch. 2012. ICF- kuvauslomakkeen luominen. Suomennos: H. Anttila & J. Paltamaa. Viitattu 20.9.2016 <http://www.icf-core-sets.org/fi/page0.php>.
- Jokitalo- Trebs M. 2011. Moniammatillinen kuvaus Ruskeasuon koulun oppilaan toimintakyvystä ICF-CY-viitekehyksessä. Opinnäytetyö. Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 24.11.2015 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/30530/Jokitalo-Trebs_Mari.pdf?sequence=1.
- Jyväskylä, E. & Teirilä, M. 2001. Tutkielman tekijän työkirja. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2004. Kuntoutuksen perusteet. 1. painos. Vantaa: WSOY.
- Katariinan koulu. 2016. Katariina OPS 2016 luonnos 1.8. Viitattu 8.9.2016. <http://blog.edu.turku.fi/katariina/> > uusi OPS (1.8.2016) -luonnos.
- Koivula, U-M.; Suihko, K. & Tyrväinen J. 2002. Mission: Possible: Opas opinnäytteen tekijälle. 2. painos. Pirkanmaan ammattikorkeakoulun julkaisusarja C. Oppimateriaalit. Nro 1.
- Lapin ammattikorkeakoulu. 2016. Opinnäytetyöohje. Viitattu 28.8.2016 www.lapinamk.fi > opiskelijalle > opinto-opas, AMK tutkinto > opinnäytetyöohje.

Launiainen, H. & Sipari, S. 2011. Lapsen hyvä kuntoutus käytännössä: Lapsen ja nuoren hyvän kuntoutuksen toteutuminen palveluverkostossa – projekti 2007-2011. Helsinki: Vajaaliikeisten-kunto ry. Viitattu 22.9.2016
http://www.vlkunto.fi/julkaisut/Kuntoutus_1-190.pdf.

Lautamo, T. & Kuukkanen, T. 2015. Työntekijöiden kokemat haasteet ICF:n juurruttamisessa. Teoksessa J. Paltamaa & P. Perttinä (toim.) Toimintakyvyn arviointi: ICF teoriasta käytäntöön Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 137. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. Viitattu 8.9.2016
<http://www.kela.fi/documents/10180/751941/Tutkimuksia137.pdf>.

Limnell, J. & Satola, P. 2015. ICF-ydinlistojen käyttöönotto aivoverenkiertohäiriöpotilaan kuntoutuksessa. Opinnäytetyö. Fysioterapian koulutusohjelma. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.9.2016
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/98502/Limnell_Janika_Satola_Paivi.pdf?sequence=1.

Maini, M.; Nocentini, U.; Prevedini, A.; Giardini, A. & Muscolo, E. 2008. An Italian experience in the ICF implementation in rehabilitation: Preliminary theoretical and practical considerations. *Disability and Rehabilitation* 30 (15), 1146-1152.

Malm, M.; Matero, M.; Repo, M. & Talvela, E-L. 2012. Esteistä mahdollisuuksiin: Vammaistyön perusteet. 1.-3. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

MAST- maakunnallinen ohjausmalli. 2016. Viitattu 29.8.2016 www.mastohjaus.fi > perusopetus.

Opetushallitus. 2016. Viitattu 5.10.2016 www.oph.fi > Kasvatus, koulutus ja tutkinnot > Perusopetus > Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

Paltamaa, J. & Perttinä, P. 2015. Toimintakyvyn arviointi: ICF teoriasta käytäntöön. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 137. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. Viitattu 22.9.2016
<http://www.kela.fi/documents/10180/751941/Tutkimuksia137.pdf>.

Rantakömi-Stansfield, S. & Valtamo, A. 2014. Kuntoutuslaitosten moniammatillisten työryhmien käsityksiä ICF- luokituksista: Fenomenografinen tutkimus. Fysioterapian Pro gradu –tutkielma. Terveystieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 12.10.2016
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43569/URN:NBN:fi:juu-201405271843.pdf?sequence=1>.

Rämä, I.; Teinilä, S.; Airaksinen, L. & Tiainen, R. Ruskeasuon koulun kehittämishanke: HOJKS-tavoitteet ICF-viitekehityksessä. *NMI-Bulletin* 3/2013. Viitattu 27.9.2016
<http://bulletin.nmi.fi/article/ruskeasuon-koulun-kehittamishanke-hojks-tavoitteet-icf-viitekehityksessa/>.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 20.8.2016
www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus.

Saltychev, M.; Laimi, K. & Karppinen, J. 2013. How Well the ICF Concepts of Functioning, Capacity and Performance are known Amongst the Finnish Specialists in Physical and Rehabilitation Medicine. *International Journal of Physical Medicine & Rehabilitation* 1 (8). 1-3. Viitattu 13.9.2016. <http://www.omicsonline.org/how-well-the-icf-concepts-of-functioning-capacity-and-performance-2329-9096.1000164.php?aid=21318>.

Sipari, S. 2008. Kuntouttava arki lapsen tueksi: Kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa. Jyväskylä studies in education, psychology and social research. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 5.10.2016
<https://www.thl.fi/documents/470564/817072/Sipari+2008+Kuntouttava+arki+lapsen+tueksi.pdf/af4af520-993b-437a-8b0d-559a03a7fe78>.

- Societas Medicinae Physicalis et Rehabilitationis Fenniae ry. 2016. Viitattu 20.8.2016
http://societas.fi/joomla30/images/MY_DOCUMENTS/LIITTEET/VAATIVA_KUNTOOUTUS.pdf.
- Suhonen-Polvi, H. & Kauppila, J. 2015. Diaesitys: Lasten ja nuorten kokonaiskuntoutumisen osaamiskeskus OSKU. Viitattu 13.11.2015
<http://ah.turku.fi/kasopelk/2015/0819010x/Images/1398547.pdf>.
- Suomela-Markkanen, T.; Haapala, E. & Peltonen, R. 2014. Kuntoutussuunnitelmat. Kela, terveysosasto. Viitattu 25.9.2016
http://www.kela.fi/documents/10180/1403727/Suomela_Markkanen.pdf/1980a11d-6c73-4fdd-bcaf-703e4da27547.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014. ICF:n käyttötarkoitukset. Viitattu 19.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > icf-luokitus > icf:n käyttötarkoitukset.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016a. ICF-luokitus. Viitattu 28.6.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > icf-luokitus.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016b. Mitä toimintakyky on?. Viitattu 19.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > mitä toimintakyky on.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016c. Arvioinnin perusteita. Viitattu 19.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > toimintakyvyn arviointi > arvioinnin perusteita.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016d. ICF kuuluu WHO:n luokitusperheeseen. Viitattu 19.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > icf-luokitus > icf kuuluu whon luokitusperheeseen.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015a. Kuntoutuksen määritelmä. Viitattu 25.9.2016
www.thl.fi > käsikirjat > vammaispalvelujen käsikirja > itsenäisen elämäntuki > kuntoutus > kuntoutuksen määritelmiä.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016e. Toimintakyky ICF-luokituksessa. Viitattu 22.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > toimintakyky icf-luokituksessa.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016f. ICF-luokituksen koodit ja tarkenteet. Viitattu 22.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > icf-luokitus > icf-luokituksen koodit ja tarkenteet
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016g. ICF-ydinlistat ja tarkistuslista. Viitattu 22.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > icf-luokitus > icf-ydinlistat ja tarkistuslista.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016h. ICF toiminta Suomessa. Viitattu 25.9.2016
www.thl.fi > aiheet > toimintakyky > mitä toimintakyky on > icf toiminta suomessa.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1.-2. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Valkeinen, H. & Anttila, H. 2014. ICF- luokitus ja toimintakykymittarit: mitä, miten ja miksi?. Fysioterapia 4/2014, 5-10. Viitattu 15.9.2016
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116875/Valkeinen%20%20Anttila%20Fysioterapia%204_2014.pdf?sequence=1.
- Valtamo, A.; Rantakömi-Stansfield, S.; Sjögren, T. & Piirainen, A. 2015. Kuntoutuskeskusten moniammatillisten työryhmien käsityksiä ICF:stä. Teoksessa J. Paltamaa & P. Perttinen (toim.) Toimintakyvyn arviointi: ICF teoriasta käytäntöön. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 137. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. Viitattu 8.9.2016
<http://www.kela.fi/documents/10180/751941/Tutkimuksia137.pdf>.
- Valteri. 2015. ValteriOPS 2016 kulmakivet. Viitattu 29.9.2016
<https://www.valteri.fi/valteriops.html>.

Vernerinet: Kehitysvamma-alan verkkopalvelut. 2014. Toimintakyvyn näkökulma. Viitattu 29.8.2016 www.verneri.net > kehitysvammaisuus > mitä kehitysvammaisuus on? > toimintakyvyn näkökulma.

World Health Organization. 1969. WHO Expert Committee on Medical Rehabilitation. Technical Report Series 419. Geneva: WHO. Viitattu 12.9.2016 http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/40738/1/WHO_TRS_419.pdf.

World Health Organization. 2001. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus (ICF) -ohjeita ja luokituksia 2004:4. Stakes. 6.painos. Tampere: Juvenes Print. Viitattu 16.6.2016 <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201303252595>.

World Health Organization. 2011. Tautiluokitus ICD-10 –Luokitukset, termistöt ja tilasto-ohjeet. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. 3.painos. Mikkeli: StMichel Print. Viitattu 12.8.2016 <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80324/15c30d65-2b96-41d7-aca8-1a05aa8a0a19.pdf?sequence=1>.

World Health Organization. 2013. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. Geneva: WHO. Viitattu 12.9.2016 <http://www.who.int/classifications/drafticfpracticalmanual.pdf>.

ICF-kuvauslomake

ICF-kuvauslomake

Huom.: Yleisen ydinlistan kuvauskohteet on merkitty G-kirjaimella.

HENKILÖTIEDOT

KEHON TOIMINNOT elinjärjestelmien fysiologiset toiminnot (joihin luetaan myös psykologiset toiminnot) <i>Missä määrin asiakkaalla on ongelmia ...</i>		Elintään ongelmia	Lievitä ongelmia	Kohdataisiin ongelmia	Valkeita ongelmia	Ehdoton ongelmia	Elämäkäsily	Ei sovellettavissa
		0	1	2	3	4	8	9
b117	Älykkyystoiminnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Yleiset mielentoinnit, joita tarvitaan erilaisten mielentointojen ymmärrykseen ja rakentavaan yhdistymiseen, mukaan lukien kaikki kognitiiviset toiminnot ja niiden kehittyminen elinaikana. Sisältää: älylliseen kasvuun liittyvät toiminnot; älyllinen jälkeenjääneisyys, kehitysvammaisuus, dementia Ei sisällä: muistitoiminnot (b144); ajattelutoiminnot (b160); korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot (b164) Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testi/mittari Ongelman kuvaus:							
		0	1	2	3	4	8	9
b1301	Motivaatio	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Mielentoinnit, joihin perustuu kimmoke toimia; tietoinen tai tiedostamaton toimintaan ajava voima. Sisältää: Ei sisällä: Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testi/mittari Ongelman kuvaus:							
		0	1	2	3	4	8	9
b134	Unitoiminnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Yleiset mielentoinnit, joihin perustuu jaksottainen, palautuva ja valikoiva fyysinen ja henkinen irtautuminen välittömästä ympäristöstä, tyypillisine fysiologisine muutoksineen. Sisältää: unen määrä ja nukahtaminen, unitilan ylläpitäminen ja unitilan laatu; toiminnot, jotka vaikuttavat unisykliin, kuten unettomuudessa, liikaunisuudessa ja narkolepsiassa Ei sisällä: tietoisuustoiminnot (b110); henkinen energia ja viettitoiminnot (b130); tarkkaavuustoiminnot (b140); psykomotoriset toiminnot (b147) Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testi/mittari Ongelman kuvaus:							
		0	1	2	3	4	8	9
b164	Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Erityiset, varsinkin aivojen otsalohkoista riippuvaiset mielentoinnit, joihin perustuu monimutkainen tavoitekeskeinen käyttäytyminen, kuten päätöksenteko, käsitteellinen ajattelu, suunnittelu ja suunnitelmien toimeenpano, henkinen joustavuus ja päätöksenteko siitä, mikä on asianmukaista käyttäytymistä missäkin tilanteessa, näitä toimintoja kutsutaan usein yhteisnimityksellä eksekutiiviset toiminnot, joilla tarkoitetaan yleensä toimintaa ohjaavia toimintoja. Sisältää: käsitteellistyminen ja ajatusten jäsentyminen; ajan hallinta, oivalluskyky ja arvostelukyky; käsitteenmuodostus, luokittelu ja kognitiivinen joustavuus Ei sisällä: muistitoiminnot (b144); ajattelutoiminnot (b160); kieleen liittyvät mielentoinnit (b167); laskemistoiminnot (b172) Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testi/mittari Ongelman kuvaus:							

		0	1	2	3	4	8	9
b167	Kieleen liittyvät mielen toiminnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Erityiset mielen toiminnot, joihin perustuu merkkien, symbolien ja muiden kielen osatekijöiden tunnistus ja käyttö.</p> <p>Sisältää: puhutun, kirjoitetun tai muunlaisen kielen, kuten viittomakielen vastaanotto ja koodien purku; puhutun, kirjoitetun tai muunlaatuksen kielen ilmaisu; puhutun ja kirjoitetun kielen integroidut toiminnot, jotka esiintyvät reseptiivisessä, ekspressiivisessä, Brocan, Wernickin ja konduktioafasiassa</p> <p>Ei sisällä: tarkkaavuustoiminnot (b140); muistitoiminnot (b144); havaintotoiminnot (b156); ajattelutoiminnot (b160); korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot (b164); laskemistoiminnot (b172); monimutkaisten liikkeiden yhteensovittamistoiminnot (b176); Pääluokka b2 Aistitoiminnot ja kipu; Pääluokka b3 Ääni- ja puhetoiminnot</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimitari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimitari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								
b210	Näkötoiminnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Aistitoiminnot, joihin perustuu valon aistiminen sekä optisen ärsykkeen muodon, koon, hahmon ja värin aistiminen.</p> <p>Sisältää: näöntarkkuustoiminnot; näkökenttätöiminnot; näön laatu; valon ja värin aistimisen toiminnot; lähi- ja kaukonäön tarkkuus, yhden silmän näkö ja molempien silmien yhteisnäkö; kuvatakkisuuden laatu; vajavuudet, kuten likinäkö, kaukoitahtoisuus, hajatahtoisuus, toispuoleinen näkökentän vajoaus, värisekeus, putkinäkö, keskinen tai ääreisosien näkökentän vajoaus, kaksoiskuvat, hämärsökeus ja valon voimakkuuteen mukautuminen</p> <p>Ei sisällä: havaintotoiminnot (b156)</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimitari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimitari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								
b280	Kipuaistimus (G)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Epämielellyttävän tuntemuksen aistimus, joka on merkinä jonkin ruumiin rakenteen mahdollisesta tai todellisesta vaurioitumisesta.</p> <p>Sisältää: yleistynyt tai paikallinen kipuaistimus yhdessä tai useammassa ruumiin/kehon osassa, kipu yhdellä ihotuntoalueella, pistävä kipu, polttava kipu, typpä kipu, särkevä kipu; poikkeamat kuten lihassärky, tunnottomuus ja kipuheikkyyt</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimitari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimitari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								
b710	Nivelten liikkuvuustoiminnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Toiminnot, joihin perustuu nivelten liikelajisuus ja -sujavuus.</p> <p>Sisältää: yhden tai useamman nivelen, nikaman, olkapään, kyynärpään, ranteen, lonkan, polven, nilkan, sekä käsien ja jalkojen pikkunivelten liikkeet; tavalliset nivelten liikkeet; poikkeamat, kuten nivelten yliikkisuus, kankeat nivelet, jäänyt olkapää, nivelvaurio</p> <p>Ei sisällä: nivelten stabilustoiminnot (b715); tahdonalaisten liiketoimintojen hallinta (b760)</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimitari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimitari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								
b735	Lihaskänteystoiminnot (tonus)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Toiminnot, joihin perustuu lihasten jänteys lepotilassa (lepotonus) ja lihasvastus liikuttaessa niveltä passiivisesti.</p> <p>Sisältää: toiminnot, jotka liittyvät yksittäisten lihasten ja lihasryhmien, yhden raajan, ruumiin toisen puolen ja alaruumiin lihasten, kaikkien raajojen lihasten, vartalon lihasten ja koko kehon lihasten jänteeseen; lihasjänteiden poikkeamat, kuten alentunut tai kohonnut lihasjänteys, lihasjäykkyys (spastisiteetti)</p> <p>Ei sisällä: lihasvoiman ja tehon tuottotoiminnot (b730); lihaskestävyystoiminnot (b740)</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimitari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimitari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								

		0	1	2	3	4	8	9
b760	Tahdonalaisten liiketoimintojen hallinta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	<p>Toiminnot, joihin perustuu tahdonalaisten liikkeiden hallinta ja koordinaatio.</p> <p>Sisältää: yksinkertaisten ja monimutkaisten tahdonalaisten liikkeiden hallinta, tahdonalaisten liikkeiden koordinaatio, ylä- ja alaraajaan tukeutuminen, oikea/vasen- koordinaatio, silmä-käsi-/silmä-jalka -koordinaatio; vajavuudet, kulen hallinta- ja koordinaatio-ongelmat esimerkiksi dysdiadokokinesissa</p> <p>Ei sisällä: lihasvoiman ja tehon tuottamistoiminnot (b730); tahattomat liiketoiminnot (b765); kävely- ja juoksu-työtoiminnot (b770)</p> <p>Tiedon lähteet:</p> <p>☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>							

SUORITUKSET JA OSALLISTUMINEN								
tehtävä tai toimi, jonka yksilö toteuttaa sekä osallistuminen elämän tilanteisiin								
<i>Missä määrin henkilöillä on ongelmia?</i>								
P	= suoritustasossa							
C	= suorituskvyyssä							
		0	1	2	3	4	8	9
d175	Ongelman ratkaiseminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ratkaisujen löytäminen kysymyksiin tai tilanteisiin tunnistamalla ja analysoimalla asioita, kehittämällä vaihtoehtoja ja ratkaisuja, arvioimalla ratkaisujen mahdollisia vaikutuksia ja toteuttamalla valittu ratkaisu, kuten ratkaistaessa kahden ihmisen välistä kiistaa. Sisältää: Yksinkertaisen ja monimutkaisen ongelman ratkaiseminen Ei sisällä: ajatteleminen (d163); päätöksen tekeminen (d177)								
Tiedon lähteet:								
☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari								
Ongelman kuvaus:								
		0	1	2	3	4	8	9
d250	Oman käytöksen hallinta	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yksinkertaisten tai monimutkaisten, koordinoitujen toimien johdonmukainen toteuttaminen uusissa tilanteissa sekä uusien ihmisten tai kokemusten yhteydessä, esimerkiksi kyky olla hiljaa kirjastossa. Sisältää: Ei sisällä:								
Tiedon lähteet:								
☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari								
Ongelman kuvaus:								
		0	1	2	3	4	8	9
d415	Asennon ylläpitäminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samassa asennossa pysyminen tilanteen edellyttämällä tavalla, kuten istuma- ja seisoma-asennon ylläpitäminen työssä tai koulussa. Sisältää: makuu-, kyökky-, polvinseisonta-, istuma- ja seisoma-asennon ylläpitäminen Ei sisällä:								
Tiedon lähteet:								
☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari								
Ongelman kuvaus:								
		0	1	2	3	4	8	9
d440	Käden hienomotorinen käyttäminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koordinoitui liikkeitä esineiden käsittelemiseksi, poimimiseksi, pitämiseksi ja irrottamiseksi kättä, poukaloa ja sormia käyttäen, kuten kerättäessä kolikoita pöydältä, valittaessa puhelinnumeroa tai käännettäessä säädintä. Sisältää: poimiminen, tarttuminen, käsitteleminen ja irrottaminen Ei sisällä: nostaminen ja kantaminen (d430)								
Tiedon lähteet:								
☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari								
Ongelman kuvaus:								

		0	1	2	3	4	8	9
d450	Käveleminen (G)	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Liikkuminen kävellen, askel askeleelta siten, että jompikumpi jalka on maassa, kuten kuljeskeleminen, löntytäminen, eteen-, taakse- tai sivullepäin käveleminen.</p> <p>Sisältää: lyhyiden ja pitkien matkojen käveleminen; erilaisilla alustoilla käveleminen; esteiden väistäminen</p> <p>Ei sisällä: itsensä siirtäminen (d420); liikkuminen paikasta toiseen (d455)</p>		<p>Tiedon lähteet:</p> <p>☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>						
		0	1	2	3	4	8	9
d460	Liikkuminen erilaisissa paikoissa	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Käveleminen ja liikkuminen erilaisissa paikoissa ja tilanteissa, kuten huoneistossa, rakennuksessa tai kadulla.</p> <p>Sisältää: kotona liikkuminen, ryömiminen tai käpeleminen; käveleminen tai liikkuminen kotona, muissa sisätiloissa sekä kodin ja muiden rakennusten ulkopuolella</p> <p>Ei sisällä:</p>		<p>Tiedon lähteet:</p> <p>☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>						
		0	1	2	3	4	8	9
d530	WC:ssä käyminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>WC-käynnin suunnitteleminen ja toteuttaminen kehon jätteiden poistamiseksi (kuukautisvuoto, virtsaaminen ja ulostaminen), ja siistittyminen sen jälkeen.</p> <p>Sisältää: virtsaamisen ja ulostamisen säätöleminen ja kuukautisvuodosta huolehtiminen</p> <p>Ei sisällä: peseytyminen (d510); kehon osien hoitaminen (d520)</p>		<p>Tiedon lähteet:</p> <p>☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>						
		0	1	2	3	4	8	9
d550	Ruokaileminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Koordinoitujen toimien ja tehtävien suorittaminen tarjottuun ruoan syömiseksi, ruoan suuhun viemiseksi ja sen nauttimiseksi kulttuurisesti hyväksyttävillä tavoilla pilkkomalla ruoka, käyttämällä ruokailuvälineitä, avaamalla pullo ja purkit sekä osallistumalla erilaisiin ruokailutilanteisiin.</p> <p>Sisältää:</p> <p>Ei sisällä: juominen (d660)</p>		<p>Tiedon lähteet:</p> <p>☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>						
		0	1	2	3	4	8	9
d570	Omasta terveydestä huolehtiminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Fyysisen mukavuuden, terveyden sekä fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin varmistaminen, kuten ruokavallion noudattaminen ja riittävän fyysisen aktiivisuuden ylläpitäminen, sopivasta lämpötilasta huolehtiminen, terveysriskien välttäminen ja turvaseksistä huolehtiminen, mukaan lukien kondomien käyttö, rokotussuoja ja säännöllisissä lääkärintarkastuksissa käyminen.</p> <p>Sisältää: fyysisen mukavuuden varmistaminen; ruokavaliosta ja fyysisestä kunnosta huolehtiminen; oman terveyden ylläpitäminen</p> <p>Ei sisällä:</p>		<p>Tiedon lähteet:</p> <p>☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>						

		0	1	2	3	4	8	9
d710	Henkilöiden välinen perustava vuorovaikutus	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Henkilöiden välinen vuorovaikutus asialtteen ja sosiaaliseen tilanteeseen sopivalla tavalla, kuten asianmukaisen huomaavaisuuden ja arvostuksen osoittaminen tai toisten henkilöiden tunteisiin vastaaminen.</p> <p>Sisältää: kunnioitus, lämpö, arvonta ja suvaitsevaisuuden osoittaminen ihmisuhteissa; kritiikkiin ja sosiaalisin vihjeisiin vastaaminen ihmisuhteissa; tilanteeseen sopivan fyysisen kontaktin käyttäminen ihmisuhteissa</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>		0	1	2	3	4	8	9
d720	Henkilöiden välinen monimuotoinen vuorovaikutus	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Vuorovaikutussuhteiden ylläpitäminen ja suhteiden hoitaminen asialtteen ja sosiaaliseen tilanteeseen sopivalla tavalla, kuten säätelemällä tunteita ja mielijohdella, kontrolloimalla kielellistä ja fyysistä aggressiivisuutta, toimimalla itsenäisesti vuorovaikutussuhteissa ja noudattamalla sosiaalisia sääntöjä ja sopimuksia.</p> <p>Sisältää: ihmisuhteiden luominen ja niiden päättäminen; käyttäytymisen säätelemisen vuorovaikutussuhteissa; sosiaalisten sääntöjen mukainen vuorovaikuttaminen; sosiaalisen tilan säilyttäminen</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>		0	1	2	3	4	8	9
d760	Perhesuhteet	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Sukulaisuussuhteiden luominen ja ylläpitäminen, kuten ydinperheessä, laajennetussa perheessä, kasvatus- tai adoptio-perheessä ja ottolapsi-ottovanhemmat suhteessa sekä kaukaisemmissa sukulaisuussuhteissa, kuten suhteissa pikkuserkkuihin tai holhoojiin.</p> <p>Sisältää: vanhemman suhde lapseen, lapsen suhde vanhempaan, sisarusuhteet ja laajennetun perheen jäsenten väliset suhteet</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>		0	1	2	3	4	8	9
d820	Kouluopetus	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Kouluun pääseminen, kaikkiin kouluunkäyntiin liittyviin velvollisuuksiin ja oikeuksiin osallistuminen, ja kurssimateriaalien, oppilaiden ja muiden opetussuunnitelmien mukaisen vaatimusten oppiminen peruskoulussa ja lukiossa, mukaan lukien osallistuminen säännölliseen kouluopetukseen, yhteistyö muiden oppilaiden kanssa, opettajien antamien ohjeiden noudattaminen, annettujen tehtävien ja projektien järjestäminen, opiskelun ja siihen liittyvien tehtävien ja projektien loppuunsaattaminen sekä eteneminen opetuksen ja koulutuksen muihin vaiheisiin.</p> <p>Sisältää:</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>		0	1	2	3	4	8	9

		0	1	2	3	4	8	9
d845	Työnhaku, työpaikan säilyttäminen ja työn päättäminen	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Työnhaku, työn löytäminen ja työn valitseminen, palkatuksi tuleminen ja työn vastaanottaminen, työpaikan säilyttäminen ja eteneminen palvelussuhteessa, elinkeinoharjoittajana tai ammatinharjoittajana, sekä työpaikan jättäminen asianmukaisella tavalla.</p> <p>Sisältää: työnhaku; työhistorian tai ansioluettelon laatiminen; yhteydenotot työnantajin ja työhaastatteluihin valmistautuminen; työpaikan säilyttäminen; oman työsuorituksen arviointi; irtisanoutuminen; työn päättäminen</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								
d920	Virkistäytyminen ja vapaa-aika	P	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		C	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Osallistuminen leikki-, virkistys- tai muuhun vapaa-ajan toimintaan, kuten epäviralliset tai järjestetyt pelit ja urheilu, kuntoliikunta- ja rentoutumishjelmat, huvitelämä tai ajanvietteet, taidegallerioissa, museoissa, elokuvissa tai teattereissa käynnit; osallistuminen taide- tai käsityötoimintaan tai harrastuksiin, lukuharrastus, soittimien soittaminen; nähtävyyksiin tutustuminen, turismi ja huvimatkailla.</p> <p>Sisältää: peli ja leikki, urheilu, taiteet ja kulttuuri, taide- ja käsityöt, harrastukset ja sosiaalinen kanssakäyminen</p> <p>Ei sisällä: matkustaminen ratsastaen (d480); vastikkeellinen työ (d850); vastikkeeton työ (d855); uskonto ja hengellisyys (d930); poliittinen toiminta ja kansalaisuus (d950)</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Ongelman kuvaus:</p>								

YMPÄRISTÖTEKIJÄT		Ehdottomasti edistävä tekijä	Merkitävästi edistävä tekijä	Kohdittavasti edistävä tekijä	Lievästi edistävä tekijä	Ei edistävää tekijää	Lievästi rajoittava tekijä	Kohdittavasti rajoittava tekijä	Merkitävästi rajoittava tekijä	Ehdottomasti rajoittava tekijä	Ei määritelty	Ei sovellettavissa
		+4	+3	+2	+1	0	1	2	3	4	8	9
<p>muodostavat sen fyysisen, sosiaalisen ja asenneympäristön, jossa ihminen elää ja toimii.</p> <p><i>Missä määrin henkilö kokee edistäviä tai estäviä tekijöitä?</i></p> <p>Jos on tarpeen, voit arvioida ympäristötekijät sekä edistävinä että estävinä tekijöinä.</p>												
e115	Päivittäisen elämän tuotteet ja teknologiat henkilökohtaiseen käyttöön	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Välineet, tuotteet ja teknologiat, joita ihmiset käyttävät päivittäisissä toiminnoissa, mukaan lukien ne, jotka on yksilöllisesti sovitettu tai erityissuunniteltu ja jotka on asetettu käyttäjän kehon sisälle tai joita hän pitää yllään tai käyttää lähietäisyydeltä.</p> <p>Sisältää: yleis- ja erityistuotteet ja teknologiat henkilökohtaiseen käyttöön</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Edistävän/estävän tekijän kuvaus:</p>												
e120	Tuotteet ja teknologiat henkilökohtaiseen liikkumiseen ja liikenteeseen sisä- ja ulkotiloissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Välineet, tuotteet ja teknologiat, joita ihmiset käyttävät liikkueessaan rakennusten sisä- ja ulkopuolella, mukaan lukien ne, jotka on yksilöllisesti sovitettu tai erityissuunniteltu ja jotka on asetettu käyttäjän kehon sisälle tai joita hän pitää yllään tai käyttää lähietäisyydeltä.</p> <p>Sisältää: yleis- ja erityistuotteet ja teknologiat henkilökohtaiseen liikkumiseen ja liikenteeseen sisä- ja ulkotiloissa</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Edistävän/estävän tekijän kuvaus:</p>												
e125	Kommunikointituotteet ja -teknologiat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Välineet, tuotteet ja teknologiat, joita ihmiset käyttävät tiedon lähettämiseen ja vastaanottamiseen, mukaan lukien ne, jotka on yksilöllisesti sovitettu tai erityissuunniteltu ja jotka on asetettu käyttäjän kehon sisälle tai joita hän pitää yllään tai käyttää lähietäisyydeltä.</p> <p>Sisältää: kommunikoinnin yleis- ja erityistuotteet ja teknologiat</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Edistävän/estävän tekijän kuvaus:</p>												
e150	Julkisten rakennusten arkkitehtuuri- ja rakennussuunnittelun sekä rakentamisen tuotteet ja teknologiat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Tuotteet ja teknologiat, joista muodostuvat ihmisen tekemät yksilön käytössä olevat sisä- ja ulkotilat, jotka on suunniteltu ja rakennettu julkiseen käyttöön, mukaan lukien ne tuotteet ja teknologiat, jotka on yksilöllisesti sovitettu tai erityissuunniteltu niitä käyttävälle henkilölle.</p> <p>Sisältää: arkkitehtuuri- ja rakennussuunnittelun sekä rakentamisen tuotteet ja teknologiat, jotka liittyvät sisään- ja uloskäynteihin, palvelutöihin ja kulkureitteihin</p> <p>Ei sisällä:</p> <p>Tiedon lähteet: ☐ Edetävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari</p> <p>Edistävän/estävän tekijän kuvaus:</p>												

		+4	+3	+2	+1	0	1	2	3	4	8	9
e310	Lähiperhe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Henkilöt, jotka ovat sukua syntymän, avioliiton tai muun kulttuurisesti hyväksytyyn suhteen nojalla, muodostavat lähiperheen. Lähiperheeseen kuuluvat esimerkiksi aviopuoliset, avokumppanit, vanhemmat, sisarukset, lapset, kasvatusvanhemmat, ottovanhemmat ja isovanhemmat. Sisältää: Ei sisällä: laajennettu perhe (e315); kotipalvelutyöntekijät ja henkilökohtaiset avustajat (e340)											
	Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											
e320	Ystävät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Henkilöt, jotka ovat läheisiä ja pysyviä osallisia ihmissuhteissa, joille on tyypillistä luottamus ja keskinäinen tuki. Sisältää: Ei sisällä:											
	Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											
e420	Ystävien asenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Ystävien yleiset tai erityiset mielipiteet ja uskomukset henkilöstä itsestään tai muista asioista (esim. sosiaaliset, poliittiset ja taloudelliset asiat), jotka vaikuttavat kyseisen henkilön käyttäytymiseen ja toimintaan. Sisältää: Ei sisällä:											
	Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											
e460	Yhteisön asenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Kulttuuripiirin, yhteiskunnan, alakulttuurin, tai muun sosiaalisen ryhmän yleiset tai erityiset mielipiteet ja uskomukset henkilöstä itsestään tai muista asioista (esim. sosiaaliset, poliittiset ja taloudelliset asiat), jotka vaikuttavat ryhmäkohtaiseen tai kyseisen henkilön käyttäytymiseen ja toimintaan. Sisältää: Ei sisällä:											
	Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											
e540	Liikenne - palvelut, hallinto ja politiikka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Palvelut, hallinto ja politiikka, joiden tarkoituksena on luoda edellytykset ihmisten tai tavaroiden siirtymiseen tai siirtämiseen paikasta toiseen. Sisältää: Ei sisällä:											
	Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											
e580	Terveys - palvelut, hallinto ja politiikka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Palvelut, hallinto ja politiikka, jotka ehkäisevät ja hoitavat terveysongelmia, järjestävät lääkinällistä kuntoutusta ja edistävät terveellistä elämäntapaa. Sisältää: Ei sisällä: yleinen sosiaalinen tuki - palvelut, hallinto ja politiikka (e575)											
	Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											

		+4	+3	+2	+1	0	1	2	3	4	8	9
e585	Koulutus - palvelut, hallinto ja politiikka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Palvelut, hallinto ja politiikka, joiden tehtävänä on tiedon, asiantuntemuksen ja ammatillisen ja taiteellisen taidon hankkiminen, ylläpito ja parantaminen. Katsotaan: UNESCO:n kansainvälinen opetuksen standardiluokitus (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization, UNESCO, International Standard Classification of Education ISCED-1997). Sisältää: Ei sisällä: Tiedon lähteet: ☐ Edeltävä tieto ☐ Itsearviointimittari ☐ Kliininen tutkimus ☐ Testimittari											
	Edistävän/estävän tekijän kuvaus:											

Toimintakykyprofiili

Toimintakykyprofiili

KEHON TOIMINNOT		Vajavuus									
		0	1	2	3	4					
b117	Älykkyysoiminnot										
b1301	Motivaatio										
b134	Unitoiminnot										
b164	Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot										
b167	Kieleen liittyvät mielentoiminnot										
b210	Näkötoiminnot										
b280	Kipuaistimus (G)										
b710	Nivelten liikkuvuustoiminnot										
b735	Lihasjänteystoiminnot (tonus)										
b760	Tahdonalaisten liiketoimintojen hallinta										
SUORITUKSET JA OSALLISTUMINEN		Ongelma									
		0	1	2	3	4					
d175	Ongelman ratkaiseminen	P									
		C									
d250	Oman käytöksen hallinta	P									
		C									
d415	Asennon ylläpitäminen	P									
		C									
d440	Käden hienomotorinen käyttäminen	P									
		C									
d450	Käveleminen (G)	P									
		C									
d460	Liikkuminen erilaisissa paikoissa	P									
		C									
d530	WC:ssä käyminen	P									
		C									
d550	Ruokalleminen	P									
		C									
d570	Omasta terveydestä huolehtiminen	P									
		C									
d710	Henkilöiden välinen perustava vuorovaikutus	P									
		C									
d720	Henkilöiden välinen monimuotoinen vuorovaikutus	P									
		C									
d760	Perhesuhteet	P									
		C									
d820	Kouluopetus	P									
		C									
d845	Työnhaku, työpaikan säilyttäminen ja työn päättäminen	P									
		C									
d920	Virkistäytyminen ja vapaa-aika	P									
		C									
YMPÄRISTÖTEKIJÄT		Edistävä					Estävä tekijä				
		+4	+3	+2	+1	0	1	2	3	4	
e115	Päivittäisen elämän tuotteet ja teknologiat henkilökohtaiseen käyttöön										
e120	Tuotteet ja teknologiat henkilökohtaiseen liikkumiseen ja liikenteeseen sisä- ja ulkotiloissa										

e125	Kommunikointituotteet ja -teknologiat		
e150	Julkisten rakennusten arkkitehtuuri- ja rakennussuunnittelun sekä rakentamisen tuotteet ja teknologiat		
e310	Lähiperhe		
e320	Ystävät		
e420	Ystävien asenteet		
e460	Yhteisön asenteet		
e540	Liikenne - palvelut, hallinto ja politiikka		
e580	Terveys - palvelut, hallinto ja politiikka		
e585	Koulutus - palvelut, hallinto ja politiikka		

P = liittyy suoritustasoon

C = liittyy suorituskyyyn

Lupalomake

Hei!

Olemme neljä opiskelijaa Turun ammattikorkeakoulusta. Kaksi meistä opiskelee viimeistä vuotta toimintaterapeutiksi ja kaksi fysioterapeutiksi.

Teemme opinnäytetyötä yhteistyössä Katariinan koulun kanssa, jossa tarkoituksenamme on kokeilla ICF-luokituksen mukaisien toimintakykyprofiilien luomista koulun oppilaille. Tarvitsisimme tähän muutamia oppilaita, joiden toimintakykyä havainnoimme kahden koulupäivän aikana, sekä joiden henkilökohtaisiin opetuksenjärjestämis-suunnitelmiin tutustumme.

Ystävällisin terveisin,

Reetta Kouki

Veera Vainio

Henrietta Schrey

Essi Yli-Junnila

Opinnäytetyössämme lapsenne henkilötietoja ei tule esille tutkimusraportissamme, eikä niitä tallenneta. Tutkimusraportissamme lastanne ei pysty tunnistamaan eikä hänen tietojaan pystytä siitä yksilöimään.

Halutessanne saatte kopion lapsenne toimintakykyprofiilista.

_____ Annan luvan, että

_____ En anna lupaa

- 1) Lapselleni _____ saa tehdä toimintakykyprofiilin
- 2) Lapseni toimintoja saa havainnoida
- 3) Opiskelijat saavat tutustua lapseni HOJKS -asiakirjaan
- 4) Opettajat ja ohjaaja saavat luovuttaa tutkimuksessa tarvittavaa muuta tietoa lapseni toiminnasta

Paikka ja aika

Allekirjoitus ja nimenselvennys

MAST-lomake

Kuvaus oppilaan tilanteesta peruskoulun päättyessä jatko-opintoja varten (1/2)

MAST

KUVAUS OPPILAAN TILANTEESTA PERUSKOULUN PÄÄTTYESSÄ JATKO-OPINTOJA VARTEN

- Lomaketta käytetään nivelvaiheessa.
- Lomake on yhteenvedo tehostetuista tukitoimista perusopetuksessa.
- Lomakkeeseen kootaan jatko-opintojen järjestämisen kannalta välttämätön tieto.
- Lomake täytetään tarvittavin osin oppilaan jatko-opintosuunnitelmien mukaan päättöluokan keväällä.
- Pääsääntöisesti lähettävän koulun oppilaanohjaaja siirtää lomakkeen vastaanottavan koulun opinto-ohjaajalle.

Oppilaalle on laadittu HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma)	☐	Kyllä	☐	Ei
Oppilaalle on laadittu oppimissuunnitelma	☐		☐	
Oppilaan nimi	Pvm			
Oppilaan osoite	Oppilaan puhelinnumero			

1. Kouluhistoria	
2. Sosiaaliset taidot	
3. Kieli- ja kommunikaatiotaidot	
4. Matemaattiset taidot	
5. Taidot oppiaineissa	
6. Arjen taitojen hallinta	

Kuvaus oppilaan tilanteesta peruskoulun
päätyessä jatko-opintoja varten (2/2)

7. Urasuunnitelmat	
8. Työelämään ja koulutuksiin tutustuminen	
9. Perusopetuksessa käytetyt ja hyväksi todetut tukitoimet	

Koulun edustajan/edustajien allekirjoitus

Nimen selvennys

Nimen selvennys

Tiedonsiirtolupa

- Tämän asiakirjan liitteineen saa luovuttaa toisen asteen oppilaitokselle oppilaan opetuksen järjestämistä varten.
- Tämän asiakirjan tietoja voidaan luovuttaa niille viranomaisille, jotka osallistuvat oppilaan opetuksen ja ohjauksen järjestämiseen

Kaikki koulussa työskentelevät henkilöt ovat salassapitovelvollisia. Perusopetustain 40 §:n, lukiolain 32 §:n ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 42 §:n mukaan opetuksen järjestämisestä vastaavat henkilöt eivät saa luovuttomasti sivullisille ilmaista, mitä koulutukseen liittyvää tehtäviä hoitaessaan ovat saaneet tietää oppilaiden tai heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta. Tiedot eivät vaikuta opiskelijan arviointiin. Kootut tiedot muodostavat "Kuvaus oppilaan tilanteesta peruskoulun päätyessä jatko-opintoja varten" -rekisterin, jonka sisältämät tiedot asianosaisella on oikeus tarkistaa.

Oppilaan allekirjoitus ja nimen selvennys

Huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys

Huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys

Lisätietoja:

Koulun nimi

Koulun edustajan nimi, asema ja yhteystiedot

Teemahaastattelurunko

Opinnäytetyö Kouki & Vainio,
ICF- luokituksen käyttö toimintakyvyn kuvauksessa kouluympäristössä

Teemahaastattelun runko

1. Tietoisuus ICF-luokituksesta

- Tiedätkö mikä on ICF-luokitus?
- Oletko ikinä kuullut siitä aikaisemmin?

2. Toimintakykyprofiilin tarkastelu ja siitä esille tulevat asiat

- Näkyykö oppilaan toimintakyky profiilista?
- Onko profiilia vaikea tulkita?
- Nousevatko oikeat asiat toimintakyvyn haasteista esille?
- Mitä ajattelet profiilin taulukko muodosta?
- Onko tieto profiilissa tiiviimmin? (vrt. MAST-lomake)

3. Siirtokelpoisuus oppilaan jatko-opintojen kannalta

- (Mihin oppilaat siirtyvät pääsääntöisesti peruskoulun jälkeen?)
- Olisiko toimintakykyprofiilista hyötyä jos siihen kerättynä tiedot menisivät jatko-opiskelu/työpaikkaan oppilaan mukana?
- Pystyykö profiilista näkemään oppilaan toimintakyvyn tiiviisti ja "nopeasti"? (→ esim. näkisi heti onko oppilas ollenkaan soveltuva jatko-koulutus –tai työpaikkaan)

4. Yleisiä mieleen tulevia kommentteja profiilista?

- Hyödyt/haasteet?
- Käytettävyys kouluympäristössä?